Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 67 ◆ Субота, 6 квітня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

Авва Отче, люби оцю землю
(І чашу пронеси...)
Не карай її смертю і злом,
Закипають долини розтерзані наші
Не медами вже більше, і не молоком,
А січуть і карають її суховії...
Ось і час надійшов нам платити борги.

Авва Отче! Мати Маріє!
...На земних перехрестях розіп'яті боги.
Та в хвилину останню, у безнадії,
Подивившись в зіниці поліських озер,
Порятуй, о мій Боже, мою Україну,
Не одцурайся від неї тепер.

Фото Івана ТИТАРЕНКА.

ПРИЙНЯТО Постанову про поетапне збільшення фонду заробітної плати працівників вугільної промисловості. Уряду України рекомендовано прийняти аналогічний документ. Згідно з розпорядженням Кабінету міністрів, підприємствам вугільної промисловості дозволено самостійно реалізовувати на внутрішньому і зовнішньому ринку до 7 відсотків продукції за договірними цінами.

Установлено додаткові пільги працівникам підприємств, установ та організацій, розташованих у районах Крайньої Півночі та прирівнених до них. Доповнено пункт списку робіт і професій, які дають право на пенсію, незалежно від віку при зайнятості на них не менш як 25 років.

Повністю Постанови Кабінету міністрів будуть опубліковані у наступному номері.

КОМУНІСТИЧНИМ суботником вирішили відзначити ленінську річницю колективи ряду підприємств і господарств Дніпропетровської області. Металурги, машинобудівники і селяни, які виступили з такою ініціативою, пропонують направити зароблені кошти на спорудження комплексів для дітей-сиріт та будинків ветеранів, започаткувавши тим самим створення відповідного фонду.

Підтримавши цей почин, бюро обкому Компартії України і обкому комсомолу закликали комуністів, молодь, усіх трудящих області продемонструвати 20 квітня на суботнику вірність справі В. І. Леніна.

НА ЗУСТРІЧІ з робітниками Київського виробничого об'єднання імені Артема член Політбюро ЦК КПРС, перший секретар ЦК Компартії України Станіслав Гуренко заявив: «Я проти «пожарного» підписання союзного договору, до чого закликає Президент СРСР Михайло Горбачов». Договір, за його думкою, необхідно всебічно і старанно обміркувати в усіх республіках й інших державних утвореннях, які будуть його суб'єктами. І лише після їх схвалення подати на підписання.

ВЕЛИКА група депутатів Верховної Ради Української РСР протягом двох тижнів знайомитиметься з діяльністю законодавчих органів США.

Заплановано зустрічі з сенаторами, конгресменами, губернатором і членами Верховного суду штату, релігійними діячами, місцевою громадою української діаспори.

Грошове забезпечення поїздки до Америки депутатів Верховної Ради УРСР взяло на себе інформаційне агентство США ЮСІА.

ДОГОВІР

ПРО ДРУЖБУ І СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНСЬКОЮ РАДЯНСЬКОЮ СОЦІАЛІСТИЧНОЮ РЕСПУБЛІКОЮ І РЕСПУБЛІКОЮ КИРГИЗСТАН

Українська Радянська Соціалістична Республіка і Республіка Киргизстан, які надалі іменуються Високі Договірні Сторони,

підтверджуючи право народів розпоряджатися своєю долею,

грунтуючись на Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року і Декларації про державний суверенітет Республіки Киргизстан від 15 грудня 1990 року,

прагнучи до зміцнення і розвитку багатолітніх економічних і культурних зв'язків, зміцнення відносин дружби та взаємовигідного співробітництва, що відповідають національним інтересам народів України і Киргизстану,

керуючись прагненням всіляко сприяти створенню і розвитку на добровільній основі союзу суверенних держав,

маючи намір розвивати свої відносини на основі принципів суверенної рівності, невтручання у внутрішні справи, врегулювання спірних проблем погоджувальними засобами, інших загальновизнаних принципів і норм міжнародного права,

підтверджуючи свою прихильність цілям і принципам Статуту Організації Об'єднаних Націй, Хельсінкського Заключного акта, Паризької хартії для нової Європи та інших документів з безпеки і співробітництва в Європі та Азії,

зобов'язуючись дотримувати загальновизнаних міжнародних норм про права людини,

домовились про таке:

Стаття 1

Високі Договірні Сторони визнають одна одну суверенними державами і зобов'язуються утримуватися від дій, що можуть завдати шкоди їх державному суверенітету.

Стаття 2

Високі Договірні Сторони гарантують своїм громадянам, незалежно від їх національності або інших відмінностей, рівні права і свободи.

Сторони гарантують громадянам СРСР, які проживають на територіях Української РСР і Республіки Киргизстан, після прийняття Сторонами законів про громадянство право зберегти громадянство тієї Сторони, на території якої вони проживають.

Питання набуття громадянства однієї із Сторін особами, які проживають на території іншої Сторони, будуть урегульовані спеціальною угодою відповідно до законодавства Сторін про громадянство.

Стаття 3

Кожна з Високих Договірних Сторін гарантує громадянам іншої Сторони, а також особам без громадянства, які проживають на її території, незалежно від їх національної належності, віросповідання або інших відмінностей, громадянські, політичні, соціальні, економічні і культурні права та свободи відповідно до загальновизнаних міжнародних норм про права людини.

Кожна із Сторін захищає права своїх громадян, які проживають на території іншої Сторони, подає їм всебічну допомогу і підтримку відповідно до законодавства Сторін і норм міжнародного права.

Стаття 4

Високі Договірні Сторони визнають і поважають територіальну цілісність Української Радянської Соціалістичної Республіки і Республіки Киргизстан в нині існуючих кордонах.

Стаття 5

Українська РСР і Республіка Киргизстан виявляють турботу про задоволення мовних та інших національно-культурних і духовних потреб відповідно українців, які проживають у Киргизстані, і киргизів, які проживають на території України. Кожна з Високих Договірних Сторін в рамках чинних законів забезпечує можливість і полегшує іншій Стороні сприяння таким особам та їх організаціям.

Сторони сприяють вираженню, збереженню і розвитку етнічної, культурної, мовної і релігійної самобутності національних меншостей та усталених унікальних етнокультурних регіонів.

Стаття 6

Високі Договірні Сторони розвиватимуть на рівноправній основі взаємовигідне співробітництво своїх народів і держав у галузі політики, економіки, культури, охорони здоров'я, екології, науки, техніки, торгівлі, в гуманітарних та інших галузях, сприятимуть широкому інформаційному обміну, сумлінно і неухильно дотримуватимуть взаємних зобов'язань.

Сторони подаватимуть одна одній допомогу щодо навчання представників молоді України у вищих, середніх спеціальних та професійно-технічних навчальних закладах Республіки Киргизстан і представників молоді Киргизстану — у відповідних навчальних закладах Української РСР на основі спеціальних угод.

Сторони вважають за необхідне укласти відповідні угоди про співробітництво і в інших сферах, зазначених у частині першій цієї статті.

Стаття 7

Високі Договірні Сторони визнають за кожною з них право самостійно визначати види і форми власності на своїй території.

Правовий режим державного майна, майна юридичних осіб і громадян однієї Сторони, що знаходиться на території іншої Сторони, регулюється відповідними угодами.

Сторони погоджуються в тому, що всі питання щодо об'єктів, які кваліфікуються як загальносоюзна власність, підлягають урегулюванню на основі окремих угод за участю заінтересованих Сторін.

Стаття 8

Високі Договірні Сторони визнають, що до сфери їх спільної діяльності, яка реалізується на рівноправній основі через спільні координуючі інститути, належать:

— питання забезпечення і захисту прав людини;

— взаємодія у зовнішній політиці і зовнішньоекономічній діяльності;

— співробітництво у формуванні і розвитку спільного економічного простору, загальноєвропейського і євразійського ринків, у галузі митної політики;

— управління системами енергетики, транспорту, інформатики і зв'язку, включаючи супутниковий зв'язок і телекомунікації;

— співробітництво в галузі охорони навколишнього середовища, участь у створенні всеохоплюючої міжнародної системи екологічної безпеки, подання взаємодопомоги за надзвичайних обставин;

— питання міграційної політики;

— боротьба із злочинністю.

Стаття 9

Високі Договірні Сторони згодні з тим, що вони сприятимуть одна одній у здійсненні і розвитку міжнародних зв'язків кожної із Сторін у політичній, економічній, гуманітарній та інших сферах на основі окремих угод між ними.

Стаття 10

Високі Договірні Сторони здійснюватимуть економічне, організаційне, технічне та інше співробітництво щодо ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Стаття 11

Економічні відносини Високих Договірних Сторін регулюються угодами з наданням режиму найбільшого сприяння.

Сторони забезпечують розвиток економічних, торговельних і науково-технічних відносин на рівнях:

— органів державної влади і управління;

— органів місцевого самоврядування;

— банків і фінансової системи;

— підприємств, об'єднань, організацій і установ, включаючи спільні українсько-киргизькі і киргизько-українські, заснованих на будь-яких формах власності;

— індивідуальних підприємців.

Сторони погодилися в тому, що конкретні механізми міжгосподарських відносин, спільного використання природних ресурсів, торговельного обміну, всіх видів зв'язку і перевезень, а також питання економічного та інформаційного співробітництва будуть урегульовані міжурядовими угодами.

Сторони зобов'язуються не допускати застосування дестабілізуючих економічних заходів, які б завдали шкоди одна одній.

Стаття 12

Високі Договірні Сторони укладуть міжурядові угоди про взаємні поставки і послуги, платежі, ціни і рух цінних паперів. Даний перелік угод не є вичерпним.

Сторони зобов'язуються вживати заходів щодо координації політики цін.

Стаття 13

Високі Договірні Сторони забезпечують транзитні транспортні операції через морські, річкові та повітряні порти, залізничну і автодорожню мережу, розташовані на їх територіях.

Умови і порядок здійснення транзитних транспортних операцій визначаються спеціальними угодами Сторін.

Стаття 14

Високі Договірні Сторони залишають за собою право укладати договори або угоди про співробітництво в усіх інших сферах міждержавних відносин.

Стаття 15

Високі Договірні Сторони вважають за доцільне обмін повноважними представництвами.

Порядок обміну представництвами та їх статус буде врегульовано спеціальними угодами.

Стаття 16

Спори щодо тлумачення і застосування цього Договору підлягають розв'язанню шляхом переговорів.

Стаття 17

Цей Договір не зачіпає зобов'язань Високих Договірних Сторін щодо третіх держав та їх права на укладення договорів з третіми сторонами про їх участь у визначеній Договором сфері спільної діяльності Сторін.

Стаття 18

Високі Договірні Сторони проводитимуть регулярні двосторонні консультації і переговори з питань реалізації цього Договору на рівні їх Верховних Рад і Урядів.

Стаття 19

Кожна з Високих Договірних Сторін залишає за собою право ініціювати в рамках консультацій переговори про доцільність продовження дії цього Договору або окремих його статей.

Положення цього Договору можуть бути доповнені або змінені за взаємною згодою Сторін.

Стаття 20

Цей Договір підлягає ратифікації.

Обмін ратифікаційними грамотами відбудеться в місті Києві.

Цей Договір набирає чинності в день обміну ратифікаційними грамотами.

Стаття 21

Цей Договір укладається строком на десять років. Чинність Договору продовжується на наступний десятирічний строк, якщо жодна з Високих Договірних Сторін не заявить про своє бажання денонсувати його шляхом письмового повідомлення не пізніш як за шість місяців до закінчення строку дії Договору.

Складено в місті Бішкеці 2 квітня 1991 року в двох примірниках, кожний українською, киргизькою і російською мовами. Всі три тексти мають однакову силу.

Стаття 22

Цей Договір після набрання ним чинності подається до Секретаріату Організації Об'єднаних Націй для реєстрації та опублікування.

**За Українську Радянську Соціалістичну Республіку
Голова Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки**

Л. КРАВЧУК.

**За Республіку Киргизстан
Президент Республіки Киргизстан
А. АКАЄВ.**

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Засновник — Верховна Рада Української РСР

Адреса редакції: УРСР, 252047 Київ-47, вул. Нестерова, 4

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Думки авторів публікацій у «Голосі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції.

Індекс 60955.

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок — на 8 сторінках, середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

ЗВЕРНЕННЯ

«Союзу Чорнобиль» СРСР до всіх державних, політичних, громадських організацій і рухів країни

Шановні співвітчизники!

26 квітня 1991 р. минає п'ять років з дня глобальної екологічної катастрофи нашого століття — аварії на Чорнобильській АЕС. П'ять років з дня трагічної загибелі наших товаришів, які ціною свого життя відвернули загибель тисяч людей.

П'ять років триває ліквідація наслідків чорнобильської катастрофи, але й сьогодні не до кінця визначено ступінь небезпеки радіації. Особливо важко доводиться людям, опаленим Чорнобилем. Хворіють і вмирають наші друзі, а медична допомога потерпілим від радіаційного випромінювання, особливо дітям, вкрай недостатня. Не вирішено і цілий ряд соціальних питань. Останнім часом у республіках прийнято закони на захист потерпілих від Чорнобиля, але їх реалізація можлива тільки при політичній та економічній стабільності в країні і республіках.

Виходячи з ситуації, «Союз Чорнобиль» СРСР закликає всі організації, партії і рухи, які діють у країні, до терпимості і роботи на шляху до згоди в ім'я майбутнього наших дітей, нашої країни.

Ми закликаємо оголосити 26 квітня Днем Пам'яті і національного примирення. Хай цей День стане початком нових відносин у нашому політичному житті.

Ми закликаємо всі громадські об'єднання країни в день нашої національної трагедії 26 квітня проявити взаємну терпимість і спільною скорботою вшанувати пам'ять усіх загиблих і померлих від чорнобильської катастрофи.

Не допустимо нових екологічних і моральних «чорнобилів»! ВРЯТУЄМО СВОЮ ЗЕМЛЮ, СВІЙ НАРОД!

Прийнято на засіданні президії «Союзу Чорнобиль» СРСР 31.03.91 р., м. Київ.

СУБОТА ПАМ'ЯТІ І БОЛЮ

Напередодні п'ятої річниці чорнобильської катастрофи група народних депутатів Української РСР — членів парламентської фракції Партії демократичного відродження України — звертається до Верховної Ради Білоруської РСР, З'їзду народних депутатів РРФСР, Верховної Ради Української РСР з пропозицією виступити з ініціативою проведення на території наших трьох держав 20 квітня нинішнього року суботника «Пам'ять і біль Чорнобиля», кошти від якого пішли б не до кишені всесоюзних атомних монстрів, що вкрили нашу землю ядерними виразками, а у розпорядження Білорусії, Росії та України і були б використані для допомоги потерпілим від аварії на Чорнобильській АЕС та її катастрофічних наслідків.

Народні депутати України звертаються до всіх політичних партій, течій і рухів, професійних, молодіжних та інших громадських організацій з проханням не висувати на суботнику ніяких ідеологізованих закликів та гасел, а провести його під знаком загальнолюдських цінностей, знаком чорнобильської біди й надії, прагнення до мінімізації наслідків цієї найбільшої в історії людства ядерної катастрофи.

Звертаємося до всіх Рад народних депутатів Білорусії, Росії та України виступити організаторами Чорнобильського суботника 20 квітня 1991 року.

Від імені фракції
Іван ВАЛЕНЯ,
заступник голови Комісії Верховної Ради УРСР з питань чорнобильської катастрофи;
Володимир ГРИНЬОВ,
заступник Голови Верховної Ради УРСР;
Валерій МЕЩЕРЯКОВ,
член Комісії Верховної Ради УРСР з питань культури і духовного відродження;
Володимир ФІЛЕНКО,
секретар Комісії Верховної Ради УРСР з прав людини.

У постійних комісіях: Договір про Союз. Яким йому бути?

Республік? Ні—держав!

Назву проекту «Договір про Союз суверенних республік» і 28 газетних рядків його преамбули члени Постійної комісії з питань державного суверенітету, міжреспубліканських і міжнаціональних відносин обговорювали протягом чотирьох годин. Про що це свідчить? Тільки не про марнування часу. Згадаймо, як обговорювалася і приймалася Верховною Радою Декларація про державний суверенітет. Теж, здавалося, дуже довго. Але тепер цей документ є доленосним для народу України. Не менш вагомим є і проект Договору про Союз. Бо ним можна перекреслити Декларацію і всі прийняті Верховною Радою республіки закони, а можна великою мірою завдяки Договору утвердити принципи Декларації в реальному житті.

Альтернативою проекту Договору про Союз суверенних республік, що, незважаючи на назву, зазіхає на державний суверенітет учасників Договору, є проект Договору про Союз суверенних держав (співдружність), відомий у парламенті та, мабуть, і в усій республіці, як проект групи наукових консультантів А. Василенка — Л. Юзькова. Концептуально альтернативний. Саме тому дехто з членів комісії й присутній на засіданні професор В. Василенко пропонували визначитися щодо концепції: прийняти запропоновану Центром і удосконалювати поданий ним же проект Союзного договору чи стати на позицію співдружності, тобто Союзу держав. Присутній на засіданні постійної комісії заступник Голови Верховної Ради УРСР В. Гриньов, зокрема, нагадав, що в роботі над проектом Договору необхідно враховувати й договори, що їх уклала Україна з Росією, Білорусією, Казахстаном та Киргизстаном.

Дебати щодо концепцій затяглися. Депутати ніяк не могли визначитися. Це загрожувало зовсім не приступити до конкретної, з ручкою в руках, правки проекту Центру. Після цієї «розминки», так би мовити, все ж приступили до обговорення і правок. Спочатку — самої назви. Після годинної дискусії члени постійної комісії досягли консенсусу, прийнявши назву проекту — «Договір про Союз суверенних держав», погодившись з тим, що справді поняття «республіка» поглинається поняттям «держава».

Далі дебати точилися навколо преамбули, з якої вилучено слова про оновлений Союз. З ними розсталися, можна сказати, без бою, бо справді оновлювати нема що. Так само вчинили і з формулюванням: «враховуючи близькість історичних доль».

А от слова про визнання права націй і народів на самовизначення викликали сумнів щодо доцільності їх у тексті, оскільки це положення не є предметом Договору. Та консенсусу не було досягнуто. І положення в преамбулі залишилося відкритим для подальшого обговорення.

Останні чотири абзаци преамбули зазнали докорінної зміни. Члени комісії віддали перевагу тим, що записані в проекті, запропонованому вченими, і, зокрема, в договорі між Україною і Казахстаном. А остання фраза звучить так: вирішили на нових засадах побудувати Союз суверенних держав.

Що ж, наміри чудові! Та чи вдасться їх втілити, скажімо, в першому розділі проекту «Основні принципи»? Бо ось тут, здається, і настав час визначатися концептуально. Цей крок члени комісії вирішили зробити після Великодня. Допоможи їм, Боже, зробити вірний вибір.

Світлана ПИСАРЕНКО,
парламентський кореспондент «Голосу України».

ТЕЛЕМАРАФОН «ДЗВОНИ ЧОРНОБИЛЯ»

Чим більша відстань від 26 квітня 1986 року, тим більше спливає проблем.

Щоб якось допомогти знедоленим, тим, хто постраждав і страждає сьогодні від наслідків ядерної катастрофи, Держтелерадіо УРСР проводить благодійну акцію — телемарафон «Дзвони Чорнобиля». Він розпочнеться 25 квітня о 19 годині 30 хвилин і закінчиться 26 квітня опівночі.

Уже зараз, працюючи над сценарієм, проводячи телезйомки, ми щодня зустрічаємося з такими трагічними долями чорнобильців, прип'ятчан, що холоне кров у жилах. Ми віднайшли дітей і вдів Валерія Ходемчука, Олексія Лося, Валерія Перевозченка, Віктора Кибенка, Миколи Титенка. Усі ці молоді люди загинули в розквіті сил в ті страшні дні і хвилини. І сьогодні їхні молоді дружини і дрібні дітки, вдихнувши радіоактивного повітря, потребують нашої допомоги, прояву до них доброти і милосердя. Так само, як і тисячі інших чорнобильських сімей. Зростає захворюваність на гострий лейкоз і лейкемію. У нас їх не лікують. Ми закликаємо зібрати кошти на створення в Києві Центру по лікуванню цих страшних хвороб.

Люди, відгукніться!

Наші рахунки: в Київському міському управлінні Зовнішекономбанку СРСР поточний балансовий валютний рахунок № 000700620 МФО 805119, поточний рахунок у карбованцях № 000700921 МФО 805119, телерадіомарафон «Дзвони Чорнобиля».

Кошти можна переказувати вже зараз. Просимо всіх, хто хоче взяти участь у марафоні заочно чи безпосередньо, надіслати копію квитанції переказу, і ми запросимо вас на пряму телепередачу, яка вестиметься з Жовтневого палацу м. Києва. Просимо також повідомити про це оргкомітет за адресою: 252001 м. Київ, вул. Хрещатик, 26, Оргкомітет телемарафону «Дзвони Чорнобиля». Тел.: 229-45-29, телекс 131163 «тон».

Усім, хто допоможе потерпілим і знедоленим людям, віддасться сторицею!

Будемо ж щедрі і милосердні один до одного.

Нотатки небайдужого

А МОЖЕ, Я ПОМИЛЯЮСЯ?

Отак, знаєте, шановний читачу, живеш-живеш, а потім одного не дуже й чудового дня починаєш відчувати... як би це делікатніше висловитися?.. починаєш відчувати, що ти в плані інтелектуальному щось не теє.

Правду мовити, вперше ось таку неприємність я відчув пару років тому, коли раптом мені стрелило в голову, що, як на когось, то, можливо, й не дуже мудряще зіставлення фактів. У тій газеті, в якій я працював раніше, кожний номер протягом довгих десятиріч відкривався всім відомим закликом: «Пролетарі всіх країн, єднайтеся!». Як, між іншим, і в багатьох інших виданнях. Раніше над змістом такого заклику я особливо не замислювався. Та недарма розумні люди стверджують, що людське щастя полягає у відсутності інформації. А я, на жаль, дістав цілком вірогідну інформацію про те, як комуністична верхівка з допомогою комуністів НКВС планомірно, холоднокровно, безжально нищила пролетарів (у тому числі й комуністів) тисячами, дозволяючи їм з'єднатися тільки в могилах.

Ось тут мої звивини й відмовилися щось розуміти. Мені здалося, що система, яка ігнорує загальнолюдську норму «не убий», не має морального права на існування. Проте, як це не дивно, вона існує й досі. І не тільки існує, а й активно діє. І саме тепер хотіла б відрізати наших страйкуючих шахтарів від шахтарів Заходу, що прагнуть допомогти своїм радянським колегам.

Вам не дивно все це, читачу? А мені, зізнаюся, дивно. Адже не «єднайтесь», а «розділяй і володарюй».

Або от іще. Відбулася реформа цін, і всі ми ринули новим витком спіралі вниз, до печер і кресал. Що буде далі — цього не скаже й Джуна. Але одне можна було передбачити напевне: якщо до підвищення цін у країні товарів не було, то й після підвищення вони не дуже з'являться. І житимемо ми, як ті троглодити, привчаючись обходитися мінімальним.

Ще одна очевидна істина — пенсіонери, багатодітні сім'ї, низькооплачувані працівники (а їх ой-ой скільки!) змушені будуть залишити ряди покупців. Не знаю, як кому, а мені від цього стає не по собі. Не по собі мені ще й від згадки про те, що раніше, коли заводили мову про підвищення цін, то обов'язково пов'язували цей непопулярний захід з впровадженням ринку в нашій країні. І от, нарешті, блакитна мрія Президента здійснилася: підвищення цін маємо в натурі. Та запитаймо себе: чи наблизилися ми до ринку? Та ні на крок! Який же ринок без товарів?

Зате все частіше чути заклики: «За роботу, товариші!». Або: «Впровадимо сувору виробничу дисципліну!». Хороші, між іншим, заклики. Шкода тільки, що користі від них на нуль. Бо для доброї, отже й дисциплінованої роботи потрібно тільки й усього, що віддати робітникам фабрики, заводи, шахти, а селянам — землю. Як і було написано на червоних прапорах 1917 року. Це означає також, що треба позбавити трудівників сумнівної «приємності» годувати армії нахлібників з численних контор. Просто? Просто. А чому ж Президент до цього досі не додумався, хоч його вже вкотре підштовхують до такого рішення страйкуючі шахтарі?

Я про Президента навіть думати погано не хочу, а щось таке висловити мені й Закон забороняє. Але ж можна і делікатно сказати. Наприклад, так: шановний Михайло Сергійович хоче успішно керувати, нічого не змінюючи. Очевидно, йому й без змін не зле.

Дійшовши такого висновку, я знову починаю відчувати певні недоліки в своєму інтелектуальному розвитку. Ну, здавалося б, так: люба тобі система, в якій трудівникові не тільки жити й працювати — дихати не хочеться, не бажаєш ти її міняти — ну й не міняй, не треба. Тільки ж скажи своєму народові щиро: так, мовляв, і так, я, ваш Президент, нічого суттєвого шість років не міняв і далі не збираюся. А коли ви на цьому дуже наполягаєте, то, може, я краще піду, а ви вже тут без мене, як самі знаєте. Із своїми улюбленими шахтарями. І живіть собі, як хочете.

І побачили б ви, шановний Михайле Сергійовичу, якими оплесками вас нагородили б! Який ентузіазм розвинувся б у народі! Можна сказати, вдесятеро сильніший, ніж коли німці у своїй Німеччині із захватом кричали вам: «Горбі!», «Горбі!».

Порадуйте свій народ хоч наостанку, Михайле Сергійовичу! Їй-богу, він вартий того...

А, може, я помиляюся, шановний читачу?

Борис СИДОРЕНКО.

СЛУХАЙТЕ СЮДИ: ЗОНА ВІЛЬНОГО СМІХУ!

Обізнані люди кажуть: сміх подовжує життя. Коли так, то Гумористичну партію, яка зібралася в Одесі на свій надзвичайний з'їзд, можна, безперечно, вважати найгуманнішою серед партій. І залишається пожалкувати, що владу вона захопила лише в окремо взятому місті, до того ж на кілька днів: з 30 березня по 1 квітня. На щастя, аж до пізнього першоквітневого вечора. Поки із заключним словом на заключному засіданні з'їзду не виступив під бурхливі овації президент Всесвітнього клубу одеситів, Генеральний секретар Гумористичної партії Радянського Союзу Михайло Жванецький.

Отже, тільки три дні. Але які результативні! Цьому, без сумніву, можуть позаздрити не тільки всі інші партії та рухи, а й парламентарії будь-якого рівня — від сільського до союзного. Скажете, загальні слова? Де факти? Тоді слухайте сюди.

Як і належить, спершу розглянемо процедурне питання. Чи було забезпечено кворум? З надлишком! На з'їзд зібралися з усіх усюд не тільки індивідуальні та колективні члени Гумористичної партії — такі, скажімо, як королева сміху Клара Новикова й ленінградський театр «Четвертая стена», письменник-сатирик Михайло Мишин і московський театр «Искренне ваш...», актор-сатирик Олександр Філіпенко і знову ж таки ленінградський театр «Хамелеон», багато інших позаодеських гумористів. У його роботі взяли найбезпосереднішу участь, зрозуміло, й місцеві сміхотворці. А ще, звичайно, й більш як мільйон жителів столиці сміху. І разом з ними — гості, які без усіляких запрошень та попереджень полюбляють прибувати до Одеси якраз напередодні 1 квітня. Отож, з'їзд зайняв не лише всі театри й кінотеатри, концертні зали, палаци культури й клуби міста, а й виплеснувся в його парки та сквери, на вулиці й площі. Стверджуємо, знову ж таки не голослівно, а з фактами, тобто із фотознімками в руках, що їх публікуємо сьогодні в газеті.

Епіцентром подій, само собою, став Приморський бульвар, звідки широко відомий пра-пра-прамер міста герцог Рішельє, якого одесити на правах близьких родичів називають просто Дюк, напередодні

(Закінчення на 9-й стор.).

Телеграфним рядком з Луганська

ГОТУЄТЬСЯ ТЕЛЕМАРАФОН

Опівдні 13 квітня розпочнеться 12-годинний благодійний телемарафон на користь учасників ліквідації Чорнобильської аварії та евакуйованих сімей. На екранах телеприймачів луганчани бачитимуть номер рахунку, на який можна перераховувати кошти допомоги (№ 000700746 у дирекції Луганського акціонерно - комерційного банку «Укрсоцбанку», МФО 304018).

ЗНОВУ БУДЕМО ОСТАННІМИ!

Новинка інституту «Діпромашвуглезбагачення» — метод промивки золотоносної породи не традиційною водою, а магнітною рідиною, покликана різко підвищити продуктивність праці старателів, полегшити її. Та нашим золотошукачам радіти поки що рано: винаходом уже зацікавились кілька інофірм, а малайзійці не без успіху домагаються створення спільного підприємства.

НОВІ РЕЧІ — РОЗКІШ!

Пусті полиці «Дитячого світу» змусили співробітниць Сєвєродонецького НДІ обчислювальних машин створити прямо в кімнаті профкому щось на зразок комісійного магазину: раз на місяць тут відбуваються торги між співробітницями речами, з яких виросли діти. Можна придбати обнову (перепрошую, ледь не написав обноску) в обмін, можна за гроші. Ціни божі, не ринкові — для того і створили «магазин». Але черга й тут з хвостом.

Сергій СКИБА,
власний кореспондент «Голосу України».

Футбол

«ГАЛИЧИНА» ПОТРЕБУЄ ДОПОМОГИ

Якщо відверто, то публікацію в «Комсомольской правде» від 2 квітня про те, як генерали розігнали команду «Галичина» з Дрогобича, сприйняв наче характерний для початку цього місяця жарт.

І, справді, зовсім недавно наша газета вмістила кореспонденцію про підготовку цього колективу до нового чемпіонату СРСР у буферній зоні.

За роз'ясненнями звернувся до заступника голови Федерації футболу УРСР, заслуженого тренера республіки **Євгена КОТЕЛЬНИКОВА.**

— В тій публікації московської газети, — сказав він, — є частка правди. Військові забрали з футбольного колективу свої штати і зарплату. Але можна зрозуміти армію, яка й сама сьогодні має вдосталь проблем. Звичайно, це неприємне рішення для «Галичини». Пішло з неї через це п'ять футболістів, які мали звання прапорщиків, і до Мукачевого перебрався головний тренер.

Але все це — ще не катастрофа. Адже «Галичина» залишилася, вона існує й виступатиме в чемпіонаті країни.

Інша річ, що колектив потребує всебічної допомоги й підтримки. Республіканська Федерація футболу, я про це заявляю авторитетно, зробить усе, щоб зберегти цей самобутній колектив.

Мене, якщо відверто, здивувала позиція відомого в минулому гравця львівських «Карпат» Левка Броварського. Цей відомий фахівець, як відомо, допомагав Валерієві Непомнящому в збірній Камеруну. Повернувшись на Україну, Броварський почав працювати в спортінтернаті. І от тепер йому запропонували очолити «Галичину». Але він не погоджується. Можливо, злякався, що немає досвідчених гравців. Але вони неодмінно з'являться. І ще одне. Вияв патріотизму, як на мене, — не робота з командою тоді, коли все гаразд, а саме в критичний момент треба подати їй руку. Хотілося, щоб шановний Левко Броварський переглянув свою позицію...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

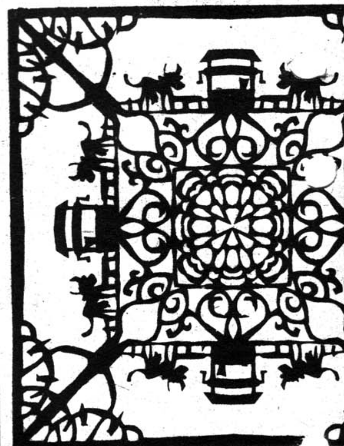

ВІОЛ... ВИТ...

ВАЛЕРІЙ Лапікура — витинанник... Хто б міг подумати! Воістину: багато в світі див, найбільше з них — людина. Пам'ятаю ще по альма матер, Київському держуніверситету, бігало тонке, високе хлопчисько з дивовижно гарними очима. По всіх студентських диспутах Валерій запитував таке, що аж дух забивало. Хоч і стояли ще лагідні шістдесяті

роки. Та все од... сприймалося: так... ке сміливе!

А він, виявля... вався істини — ... не право люд... видно, спрацюв... чисто своє, інди... мусь досить пр... відповіді, завчен... йому треба було... патися до всьог... втім, спитати, чи... тоді на н... му... сп'янілом... д... логічному факул... чуття, що цей з... го дихання невд... ся? Тепер думак... ючи на юність, ... ра, мабуть, інтуї... вав, що колорит... слава Кудіна, не... лізи тернистого... ської літератури... нка, блискучі ек...

ДО ЗАБУГОР'Я І НАЗАД

Наші мандрівки

Відбувши церемонію поїдання яєць та сала з цибулею, публіка вдарилась у політичні дебати. Заколисаний активністю мас, я мирно заснув. Прокинувся на підході до Ужгорода. Вагоном качались пляшки з-під пива. Шарф, прихоплений на випадок морозу, чудесним чином зник. Угорські слова, оминаючи свідомість, тарабанили у перетинках.

Старовинний центр Ужгорода вразив чистотою і повною відсутністю автотранспорту. Вимита бруківка, акуратні середньовічні будиночки з жалюзями на вікнах, кав'яреньки, строга готика храмів. Резюме «двоповерховий Париж» виникає легко і невимушено, мов жест отієї кралі за прилавком книгарні, асортимент якої коливається від «Нового мышления...» Горбачова до Ежена Сю.

Річка Уж справді нагадує вужа. Повзе він центром міста з отих синіх, на обрії, гір. Хтозна, може, опришки й досі палять там ватру та гострять бартки. Воно, як на мене — сумнівно, а ось про контрабандистів чувати доводилось. Правда, теперішнім романтикам великої дороги не обов'язково скрадатися потайними стежками, аж надто ризикуючи шкурою. Сьогодні їм вистачає митниці.

Від Ужгорода до Чопа півгодини електричкою. На сірому пероні цього прикордонного Вавілону, з інтервалом у три-чотири метри, вишикувались солдати, декоруючи таким чином заключну частину драми, початок якої губиться в коридорах ВВІРу.

Перед тим як вирушити в омріяне забугір'я, спальний потяг «Москва — Будапешт» вистояв дві години на запасних коліях, де паралельно із заміною ходової частини на європейський вузькоколійний лад, провадиться ретельний трус. Вервечку невдах, спроваджених на скрупульозний огляд у митний зал, перехоплюють місцеві мафіозі. Речі йдуть за півціни. Баули, набиті прасками, фенами, електробритвами, іншим начинням, розмітаються блискавично. Огрядний залізничник запихає до кишені жменю блискучих виделок. Відбувшись «малою кров'ю», люди повертаються до вагонів.

Нарешті, потяг сформовано і подано на перон. До відходу лишається хвилин двадцять. Біля митного залу натовп. Тут уже й коневі зрозуміло, що часу на огляд не вистачить. Напруга наближається до червоної риски. Солдати займають перон. Скляні двері виходу замкнено. «Бути чи не бути?» Відома сентенція набуває тут чисто прикладного значення. Нарешті, брязнувши буферами, потяг рушає. За півгодини він перетне кордон. Що робити? З одного боку — здобуті в муках речі, з іншого — квиток і місяці чекання. Неофіти ламають руки. Шкода, ой, як шкода... Час стискається до секунди. Джинсова група кавказців, протаранивши скло і збивши з ніг солдата, мов за останню надію, чіпляється за поручні, стрибає на підніжки. Страж порядку із збитою набакир кокардою, молодецьким свистом пробує переломити хід подій. Прикрашений живою гірляндою, потяг поволі зникає за бугром. Прибиральниця підмітає скло. Підприємливі чопівці не дають пропасти речам. Торгівля йде жваво, правда ціни уже кусаються.

В чекальному залі ніде шила встромити. Люди тут марять Ленінградом, Києвом, Хабаровськом...

— Поїзд «Ужгород — Москва» прибуває на першу колію, — деренчить під стелею голос. Реакція блискавична. Чоловік двісті падає на амбразуру єдиної з дев'яти існуючих кас. Українська, російська, угорська, циганська мови сплітаються в неперекладний звуковий клубок, з котрого лиш врядигоди вигулькн... не: «Мать твої... гадує фінальн... Після трива... місної бороть... душені щасли... поїзда. За ни...

— Візьміт... Києва!

— Сто руб... в кут, грома... кірно лізуть ... часом забугор... знімають. В о... ляють сонні ... газетах, під ... тий вірменсь... портреті през... ді, блискучий...

Виходжу н... повітря стар... голову.

— Як доб... квитки у дв... маю, продира... гаючий натов... разу купейн... тема чудова. ... якої фрази ... отак: «Бездо... ваний хаос — ... для чопівськ... може, ще як... додумаю.

Андрій ...

Футбол

«ГАЛИЧИНА» ПОТРЕБУЄ ДОПОМОГИ

Якщо відверто, то публікацію в «Комсомольской правде» від 2 квітня про те, як генерали розігнали команду «Галичина» з Дрогобича, сприйняв наче характерний для початку цього місяця жарт.

І, справді, зовсім недавно наша газета вмістила кореспонденцію про підготовку цього колективу до нового чемпіонату СРСР у буферній зоні.

За роз'ясненнями звернувся до заступника голови Федерації футболу УРСР, заслуженого тренера республіки **Євгена КОТЕЛЬНИКОВА.**

— В тій публікації московської газети, — сказав він, — є частка правди. Військові забрали з футбольного колективу свої штати і зарплату. Але можна зрозуміти армію, яка й сама сьогодні має вдосталь проблем. Звичайно, це неприємне рішення для «Галичини». Пішло з неї через це п'ять футболістів, які мали звання прапорщиків, і до Мукачевого перебрався головний тренер.

Але все це — ще не катастрофа. Адже «Галичина» залишилася, вона існує й виступатиме в чемпіонаті країни.

Інша річ, що колектив потребує всебічної допомоги й підтримки. Республіканська Федерація футболу, я про це заявляю авторитетно, зробить усе, щоб зберегти цей самобутній колектив.

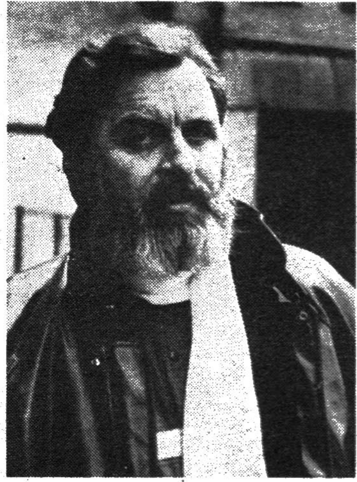
Мене, якщо відверто, здивувала позиція відомого в минулому гравця львівських «Карпат» Левка Броварського. Цей відомий фахівець, як відомо, допомагав Валерієві Непомнящему в збірній Камеруну. Повернувшись на Україну, Броварський почав працювати в спортінтернаті. І от тепер йому запропонували очолити «Галичину». Але він не погоджується. Можливо, злякався, що немає досвідчених гравців. Але вони неодмінно з'являться. І ще одне. Вияв патріотизму, як на мене, — не робота з командою тоді, коли все гаразд, а саме в критичний момент треба подати їй руку. Хотілося, щоб шановний Левко Броварський переглянув свою позицію...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

(...й стор.).

Характерники

ВІОЛОНЧЕЛЬНИЙ ВИТИНАННИК

ВАЛЕРІЙ Лапікура — витинанник... Хто б міг подумати! Воістину: багато в світі див, найбільше з них — людина. Пам'ятаю ще по альма матер, Київському держуніверситету, бігало тонке, високе хлопчисько з дивовижно гарними очима. По всіх студентських диспутах Валерій запитував таке, що аж дух забивало. Хоч і стояли ще лагідні шістдесяті роки. Та все одно незвично сприймалося: таке зелене й таке сміливе!

А він, виявляється, дошукувався істини — мав же природне право людини на це. Та, видно, спрацювало іще щось, чисто своє, індивідуальне. Комусь досить просто готової відповіді, завченого рецепту, а йому треба було самому докопатися до всього. Не встигла, втім, спитати, чи було в нього тоді на н... му розбур... ому, сп'янілом... д свобод... лологічному факультеті таке відчуття, що цей зародок вільного дихання невдовзі захлинеться? Тепер думаю, що, незважаючи на юність, Валерій Лапікура, мабуть, інтуїтивно передчував, що колоритні лекції Вячеслава Кудіна, неординарні аналізи тернистого шляху української літератури Петра Кононенка, блискучі екскурси в історію української культури Івана Дзюби та й Драчевий ніж у сонце і багато іншого незабаром будуть затиснуті лабетами ідеологічних шор. Тому й поспішав, видно, Валерій схопити, відчути, усвідомити — взяти з собою назавжди. І таки взяв згусток інтелектуального сплеску, яким іскрилося університетське життя 60-х років. Вочевидь, проскочив небитим серед витолоченого покоління трохи старших шістдесятників.

Слава Богу, що Валерію Лапікурі пощастило. Відтак пощастило цілому поколінню 80—90-х років, до яких він звертається щотижня по Українському радіо з колегою Сусанною Карокоз у програмі «Педагогічні роздуми».

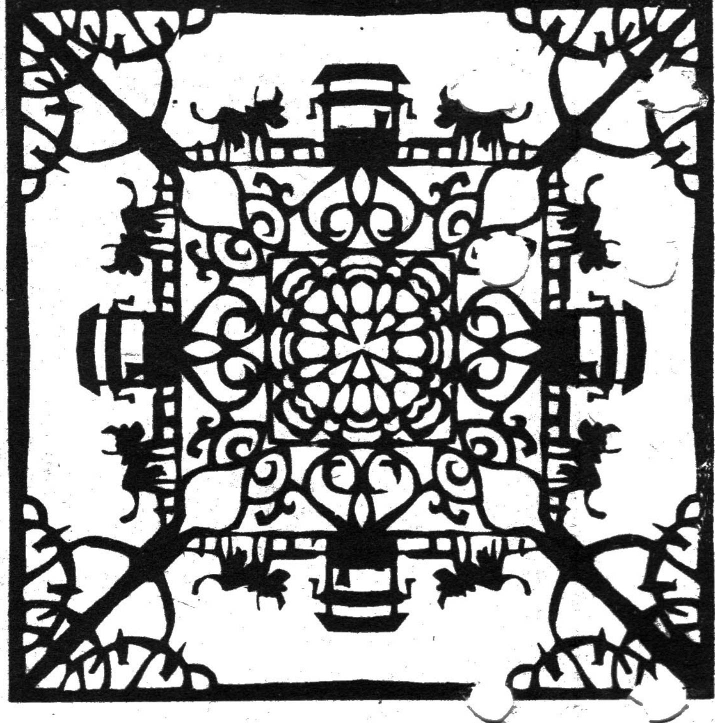
Про що ті роздуми? Увімкніть радіоточку у суботу о 16.10. Якщо вам вже нема діла до школи (діти зросли), то ви з болем довідаєтеся, що її незагойні рани кровоточать. І дізнаєтеся також, що є золоті розсипи мудрості, гуманності, можливо, розкидані вони по далеких глибинках, можливо, в наших мегаполісах їм ніколи й не прорости... Та все одно є надія. І це — життя.

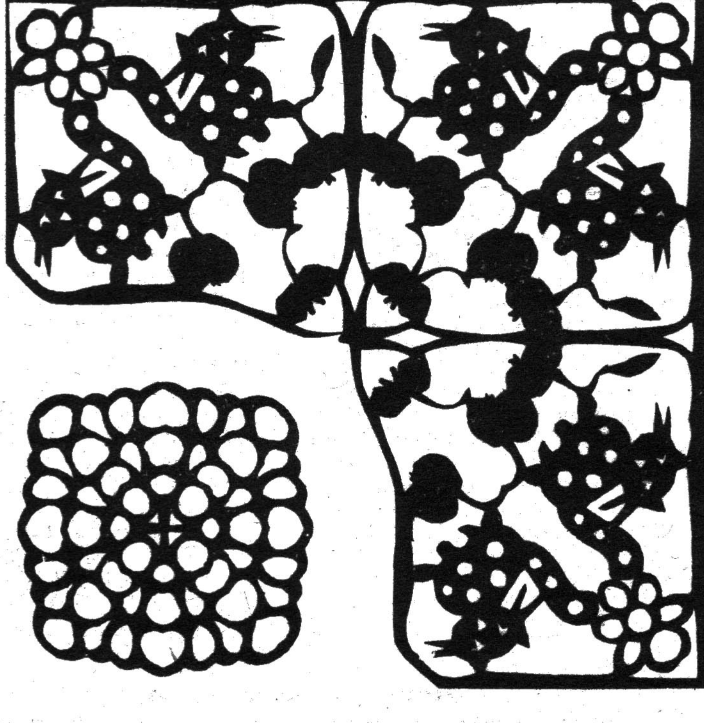
А витинанник Валерій — у прямому розумінні цього слова. Ось вони, його рукотворні шедеври, вирізані із звичайного паперу. Витинанками Валерій ніби відізвався на генну пам'ять своїх предків. Отак буває — спрацьовує божественний імпульс, і людина розкривається. Звичайно, саме така людина, як Валерій Лапікура. Витинанками-оберегами він ставить бар'єр між добром і злом, очищає тих, чий погляд торкнеться цього дивоглядця, від нечистої сили, наговору, наврочення... Вдивіться уважно в цю красу. Душа потеплішала? Отже, все гаразд...

Людмила КОРОЛЬ.

На знімках: Валерій Лапікура; а це — витинанки, мереживне диво із звичайнісінького паперу.

Фото Ігоря ШРАМКА.

...ГОР'Я І НАЗАД

Наші мандрівки

...а ось про
...чувати до-
...теперішнім
...ої дороги
...адатися по-
..., аж надто
..., Сьогодні
...ці.
... Чопа пів-
.... На сіро-
...прикордон-
...інтервалом
...и, вишику-
...декоруючи
...чну части-
... якої гу-
...-ВВІРу.
...рушити в
... спальний
...Будапешт»
... на запас-
...алельно із
...астини на
...коколійний
...ретельний
...вдах, спро-
...пульозний
...ал, пере-
... мафіозі.
...ціни. Баули, набиті прасками, фенами, електробритвами, іншим начинням, розмітаються блискавично. Огрядний залізничник запихає до кишені жменю блискучих виделок. Відбувшись «малою кров'ю», люди повертаються до вагонів.

Нарешті, потяг сформовано і подано на перон. До відходу лишається хвилин двадцять. Біля митного залу натовп. Тут уже й коневі зрозуміло, що часу на огляд не вистачить. Напруга наближається до червоної риски. Солдати займають перон. Скляні двері виходу замкнено. «Бути чи не бути?» Відома сентенція набуває тут чисто прикладного значення. Нарешті, брязнувши буферами, потяг рушає. За півгодини він перетне кордон. Що робити? З одного боку — здобуті в муках речі, з іншого — квиток і місяці чекання. Неофіти ламають руки. Шкода, ой, як шкода... Час стискається до секунди. Джинсова група кавказців, протаранивши скло і збивши з ніг солдата, мов за останню надію, чіпляється за поручні, стрибає на підніжки. Страж порядку із збитою набакир кокардою, молодецьким свистом пробує переломити хід подій. Прикрашений живою гірляндою, потяг поволі зникає за бугром. Прибиральниця підмітає скло. Підприємливі чопівці не дають пропасти речам. Торгівля йде жваво, правда ціни уже кусаються.

В чекальному залі ніде шила встромити. Люди тут марять Ленінградом, Києвом, Хабаровськом...

— Поїзд «Ужгород — Москва» прибуває на першу колію, — деренчить під стелею голос. Реакція блискавична. Чоловік двісті падає на амбразуру єдиної з дев'яти існуючих кас. Українська, російська, угорська, циганська мови сплітаються в неперекладний звуковий клубок, з котрого лиш врядигоди вигулькне міжнаціональне: «Мать твою...». Все це нагадує фінальний матч з регбі. Після тривалої безкомпромісної боротьби два напівзадушені щасливчики мчать до поїзда. За ними — невдахи.

— Візьміть, ну візьміть до Києва!

— Сто рублей! — Загнані в кут, громадяни Союзу покірно лізуть до кишені. Тим часом забугорні альтруїсти знімають. В об'єктиви потрапляють сонні купи людей: на газетах, під газетами... Носатий вірменський профіль на портреті президента. Справді, блискучий сюжет.

Виходжу на перон. Свіже повітря старим вином б'є в голову.

— Як добре, що я взяв квитки у два кінці, — думаю, продираючись крізь благаючий натовп. Вагон цього разу купейний, білизна біла, тема чудова. Тільки ось з якої фрази почати. Може, отак: «Бездоганно організований хаос — манна небесна для чопівських митників». А, може, ще якось. Приїду — додумаю.

Андрій ОХРІМОВИЧ.

У зв'язку з ліквідацією херсонської фірми «Джет» претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації.

Ліквідком.

ПОГОДА

Як повідомили нашому кореспонденту з Гідрометеоцентру, 6—7 квітня по Україні подекуди невеликий дощ, вітер східний, 5—10 метрів на секунду. Температура вдень 9—14, вночі 1—6 градусів.

По Київській області сьогодні вдень невеликий дощ, вітер східний, 5—10 метрів на секунду. Температура 8—13 градусів.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

ЦЕ... К...

7 квітня — св...
тове Воскресіння...
Благовіщення...

Великдень (Па...
з найбільших х...
свят. Цього дня...
мертвих Спасите...
свято радості й ...
воскресінням Хр...
шив подвиг спас...
ва.

Благовіщення ...
Богородиці діви ...
Цього дня ар...
риїл приніс діві...
звістку, що вона...
баром матір'ю Іс...

10 квітня — ...
добних Іларіона...
Преподобний ...
нув мученицько...
ли воєначальник...
кон напав на ...
монастир.
Преподобний ...
раждав за часів...
Льва Вірменина...
820).

14 квітня — ...
апостола Хоми ...
Сім днів Вели...
шується антипас...
дня Христос ...
Воскресіння апо...
му числі й апос...
який, лише вкл...
до ран Ісусових...
ся в достовірнос...
ресіння.

17 квітня — ...
добного Йосипа ...
Преподобний ...
річним юнаком ...
настиря. Він від...
гочестям і прац...
що й був посвяч...

ПАСК...

Так, сьогодні...
добрим звичаєм...
субота, перед...
Христової.
Для нас нин...
день, коли мо...
давні традиції,...
належне. Й тим...
ти себе непере...
ночкою в довго...
списку поперед...
Щоб знати, що...
на. Що в твоїй...
святий вогонь ...
тих, хто дав на...
був на цій зем...
Найкраще та...
мосферу може ...
ковий стіл з па...
не встиг її при...
поную старовин...
від моєї прабаб...
Хоч і прост...
та потребує і ...
хочете, творч...
натхнення.
У процесі ...
паски буде кіл...
льних моменті...
стежте, будь л...
том. І, як ви з...
понується лише...
ції. Хто захоче...
двоїти, потроїт...

НЕОБХІДНІ ПР...
борошна, близь...
молока, 60 г др...
цукру (хто лю...
можна взяти 2...
жовтків, 150 г н...
ла, ваніль, дріб...
А ще, звісно, ...
чи масло для зма...

ТЕХНОЛОГІЯ П...
Борошно треба...
ло розтопити. Др...
ти з частиною цу...
А тепер бере...
ка, кип'ятимо. ...
обережно влива...
гідь насипане у...
суд борошно — ...

ГОЛОС України

Характерники

...ОНЧЕЛЬНИЙ ...ИНАННИК

...незвично ...зелене й та- ...ся, дошуку- ...же природ- ...на це. Та, ...іще щось, ...уальне. Ко- ...готової ...рецепту, а ...мому доко- ...Не встигла, ...ло в нього ...бур... ому, ...бод... ло- ...і таке від- ...док вільно- ...захлинеть- ...о, незважа- ...рій Лапіку- ...о передчу- ...екції Вяче- ...інарні ана- ...іху україн- ...ра Кононе- ...и в історію

української культури Івана Дзюби та й Драчевий ніж у сонце і багато іншого незабаром будуть затиснуті лабетами ідеологічних шор. Тому й поспішав, видно, Валерій схопити, відчути, усвідомити — взяти з собою назавжди. І таки взяв згусток інтелектуального сплеску, яким іскрилося університетське життя 60-х років. Вочевидь, проскочив небитим серед витолоченого покоління трохи старших шістдесятників.

Слава Богу, що Валерію Лапікурі пощастило. Відтак пощастило цілому поколінню 80—90-х років, до яких він звертається щотижня по Українському радіо з колегою Сусанною Карокоз у програмі «Педагогічні роздуми».

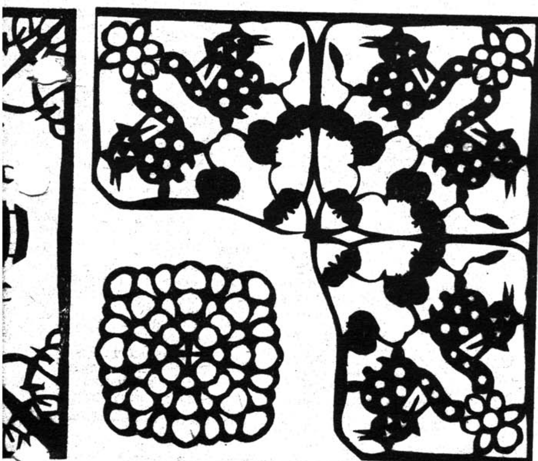
Про що ті роздуми? Увімкніть радіоточку у суботу о 16.10. Якщо вам вже нема діла до школи (діти зросли), то ви з болем довідаєтеся, що її незагойні рани кровоточать. І дізнаєтеся також, що є золоті розсипи мудрості, гуманності, можливо, розкидані вони по далеких глибинках, можливо, в наших мегаполісах їм ніколи й не прорости... Та все одно є надія. І це — життя.

А витинанник Валерій — у прямому розумінні цього слова. Ось вони, його рукотворні шедеври, вирізані із звичайного паперу. Витинанками Валерій ніби відізвався на генну пам'ять своїх предків. Отак буває — спрацьовує божественний імпульс, і людина розкривається. Звичайно, саме така людина, як Валерій Лапікура. Витинанками-оберегами він ставить бар'єр між добром і злом, очищає тих, чий погляд торкнеться цього дивогляддя, від нечистої сили, наговору, наврочення... Вдивіться уважно в цю красу. Душа потеплішала? Отже, все гаразд...

Людмила КОРОЛЬ.

На знімках: Валерій Лапікура; а це — витинанки, мереживне диво із звичайнісінького паперу.

Фото Ігоря ШРАМКА.

...аціональ- ...Все це на- ...ч з регбі.. ...езкомпро- ...напівза- ...мчать до ...певдахи. ...зьміть до ...Загнані ...юзу по- ...ені. Тим ...ьструїсти ...і потрап- ...одей: на ... Носа- ...офіль на ...Справ- ... Свіже ...м б'є в ...о я взяв ... — ду- ...різь бла- ...і цього ...на біла, ...ось з ...Може, ...рганізо- ...небесна ...ків». А. ...Їлду —

...ВИЧ.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

Квітень

7 квітня — світле Христове Воскресіння. Великдень. Благовіщення

Великдень (Пасха) — одне з найбільших християнських свят. Цього дня воскрес із мертвих Спаситель світу. Це свято радості й життя. Своїм воскресінням Христос завершив подвиг спасіння людства.

Благовіщення пресвятої Богородиці діви Марії

Цього дня архангел Гавриїл приніс діві Марії добру звістку, що вона стане незабаром матір'ю Ісуса Христа.

10 квітня — день преподобних Іларіона і Стефана.

Преподобний Іларіон загинув мученицькою смертю, коли воєначальник Лахандракон напав на Пелікітський монастир.

Преподобний Стефан постраждав за часів імператора Льва Вірменина (813 — 820).

14 квітня — антипасха апостола Хоми

Сім днів Великодня завершується антипасхою. Цього дня Христос явився після Воскресіння апостолам, у тому числі й апостолу Хомі, який, лише вклавши пальці до ран Ісусових, пересвідчився в достовірності його Воскресіння.

17 квітня — день преподобного Йосипа

Преподобний Йосип 15-річним юнаком пішов до монастиря. Він відзначався благочестям і працелюбністю, за що й був посвячений у сан пресвітера. Пізніше переїхав до Константинополя, був схоплений під час подорожі розбійниками-арабами. Шість років пробув він у темниці. На Різдвяну ніч 820 року побачив видіння святителя Миколи Мирлікійського, котрий сповістив про смерть гонителя християн Льва Вірменина. Святитель передав Йосипу також сувої із святими словами і наказав з'їсти їх. Після цього ланцюги самі впали з преподобного.

20 квітня — день преподобного Георгія

У роки царювання Костянтина Порфиродного (780 — 797) святого Георгія було возведено на архієрейську кафедру на острові Лесбос. Життя святителя тут було прикладом чистоти й непорочності, за що він одержав дар зцілювати людей від страшних хвороб. Святитель щедро допомагав страждениим. Помер він у Херсонесі 820 року.

23 квітня — день святих мучеників Терентія, Помпія, Африкана, Максима, Зенона, Олександра, Федора та інших 33-х

Святий мученик Терентій і його дружина постраждали за часів імператора Декія (249—251). Імператор видав указ з вимогою приносити жертви язичницьким богам. Але святий Терентій мужньо заявив про свою вірність Ісусу Христу. Тоді його та однодумців Помпія, Африкана, Максима, Зенона, Олександра, Федора та інших 33-х кинули до в'язниці. Але ніякі тортури не змінили світогляду християн. Імператор наказав стратити мучеників.

28 квітня — день святих апостолів Аристарха, Пуда і Трохима

Святі апостоли Аристарх, Пуд і Трохим були з числа 70-ти апостолів, яких Христос послав перед собою з євангельським Благовістом. Всі святі апостоли загинули мученицькою смертю.

Підготував Валентин ЛАБУНСЬКИЙ, оглядач «Голосу України».

На Великдень

ПАСКА МОЄЇ ПРАБАБУСІ

Так, сьогодні за старим добрим звичаєм — Велика субота, переддень Пасхи Христової.

Для нас нинішніх — це день, коли можна згадати давні традиції, віддати їм належне. Й тим самим відчути себе неперебутньою ланочкою в довгому-предовгому списку попередніх поколінь. Щоб знати, що ти — Людина. Що в твоїй душі не згас святий вогонь пам'яті про тих, хто дав нам життя, хто був на цій землі до нас.

Найкраще таку добру атмосферу може створити святковий стіл з паскою. Хто ще не встиг її приготувати, пропоную старовинний рецепт — від моєї прабабусі.

Хоч і простий це рецепт, та потребує і уваги, і, якщо хочете, творчого настрою, натхнення.

У процесі приготування паски буде кілька відповідальних моментів. Тож простежте, будь ласка, за текстом. І, як ви зрозуміли, пропонується лише частка порції. Хто захоче, її можна подвоїти, потроїти і т. д.

НЕОБХІДНІ ПРОДУКТИ: 1/2 кг борошна, близько чверті літра молока, 60 г дріжджів, 150 г цукру (хто любить солодше, можна взяти 200—250 г), 10 жовтків, 150 г коров'ячого масла, ваніль, дрібка солі.

А ще, звісно, смалець, олію чи масло для змащування форм.

ТЕХНОЛОГІЯ ПРИГОТУВАННЯ:

Борошно треба просіяти. Масло розтопити. Дріжджі розітерти з частиною цукру.

А тепер беремо 0,25 л молока, кип'ятимо. Кипляче молоко обережно вливаємо в заздалегідь насипане у невеликий посуд борошно — 120—150 г. Це буде опара. Накриваємо її серветкою, щоб трохи охолола. Кладемо дріжджі. Нехай тісто сходить.

Тим часом розтираємо з цукром жовтки й додаємо до опари, що вже зійшла. Всипаємо решту борошна. І починаємо вимішувати. Оце і є найголовніший момент. Тут уже не треба себе жаліти, якщо хочете подарувати родині радість. Щоб тісто вийшло пухким, легким, щоб паска танула в роті, тісто треба вимішувати до сьомого поту, аж поки не почне відлипати від рук.

Потім потроху поливати розтопленим маслом і теж місити — й знову до сьомого поту. У мене ця відповідальна процедура займає десь приблизно 3 години.

Тоді тісту треба дати зійти. По тому знову трохи вимісити. Тепер можна заповнювати форми — на 1/3. Поставити в тепле місце, щоб підійшли. Все. Випікаємо.

Хто бажає, можна збити цукор з білками (їх у нас залишилося достоту) — 0,5 склянки з 2—3 білками. Коли паски будуть майже готові, витягти з печі (духовки) й змастити шапки. Якщо є кольоровий цукор чи пофарбоване пшоно, непогано було б посипати.

І одна маленька порада. На кухні, де готується тісто, має бути тихо, тепло, чисто і... урочисто. Взагалі, обстановка має бути втаємниченосвятковою, приязною.

Світлої седмиці, тобто Пасхального тижня, наші мудрі предки найсерйознішим чином остерігалися зловживання пияцтвом.

Ось поради преподобного Феодосія Печерського, про які пам'ятали наші православні прадідусі, прабабусі й неухильно їх дотримувалися.

«Пияцтвом ми віддаляємо від себе ангела свого хранителя і привертаємо до себе злого біса...

Біс так радіє з нашого пияцтва, а тим часом він від початку світу не бажає блага родові людському і говорить: «П'яниці — мої, а тверезі — Божії. Диявол посилає своїх бісів, говорячи: «Ідіть, навчайте християн пияцтву»...

...Одна справа — зле пияцтво, а інша — пиття в міру, за уставом, і в належний час, і во славу Божу».

Тож світлого вам настрою!

Людмила ДМИТРЕНКО.

Писанки

1. Київщина

2. Гуцульщина

3. Східна Волинь

У зв'язку з ліквідацією херсонської фірми «Джет» претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації.

Ліквідком.

ПОГОДА

Як повідомили нашому кореспонденту з Гідрометеоцентру, 6—7 квітня по Україні подекуди невеликий дощ, вітер східний, 5—10 метрів на секунду. Температура вдень 9—14, вночі 1—6 градусів.

По Київській області сьогодні вдень невеликий дощ, вітер східний, 5—10 метрів на секунду. Температура 8—13 градусів.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

ЧАС ЗБИРАТИ КАМІННЯ?

СКІЛЬКИ СПИСІВ ПОЛАМАНО У ПРАГНЕННІ ЗРОБИТИ МІСЦЕВІ РАДИ ПОВНОВЛАДНИМИ ГОСПОДАРЯМИ! НЕ ТАК ДАВНО ПАРЛАМЕНТ УКРАЇНИ ПРИЙНЯВ І ВІДПОВІДНИЙ ЗАКОН. ЗДАВАЛОСЯ Б, ТЕПЕР ПРОБЛЕМ НЕ БУДЕ. ОДНАК ЗАСТОСУВАННЯ ЙОГО НА ПРАКТИЦІ НЕ ЗАВЖДИ ВІДБУВАЄТЬСЯ БЕЗБОЛІСНО.

Завершила роботу VI сесія Львівської обласної Ради народних депутатів. Саме минув рік, відколи її обрали й видали великий кредит на довір'я від виборців. І хоча ще не прийшов час «збирати каміння», депутати вважали за потрібне розглянути не тільки ті питання, що були передбачені порядком денним. У нинішній круговерті подій дуже важливо вряди-годи зупинятися, озиратися, зазирати в себе, у вчорашні рішення й завтрашні прогнози. Це зробили у звітах голова обласної Ради В'ячеслав Чорновіл і голова облвиконкому Степан Давимука. Втім нині вони вже обіймають інші посади. Згідно із законом «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування» головою обласної Ради й водночас головою виконавчого комітету обрано В'ячеслава Чорновіла, а першим заступником голови облвиконкому — Степана Давимуку.

Але ця часткова реорганізація не розв'язує проблем, що постають нині перед Радами, не стриножує «хутірство», що почало зароджуватися завдяки певній автономії місцевих Рад. На думку В'ячеслава Чорновіла, обласна Рада повинна бути останньою ланкою державного керівництва, далі повинно починатися місцеве самоврядування.

— Так є в усіх цивілізованих країнах світу,— сказав він на сесії. — Депутатський корпус, можливо, не такий великий — 200 осіб на таку область, як Львівська,— має бути звільненим. Ці люди мають постійно працювати у своїх виборчих округах: мати там кабінети, можливо, помічників і повністю відповідати за все, що відбувається в окрузі. До них сходяться скарги та пропозиції від місцевого населення, й вони тоді виходять на сесії чи стукають у двері місцевого парламенту. Вони є повновладними представниками свого округу, які повністю володіють ситуацією. Голови всіх Рад мають обиратися народом — не на сесії, не на основі якихось позакулісних ігор. Це стосується голови обласної Ради, міської, сільської чи війта, старости тощо. Тоді буде справжня стабільність керівництва того чи іншого органу, справжній керівник, незалежно від кон'юнктури. Він буде добирати собі працівників, платити їм, якщо є чим, чи формувати дещо й на громадських засадах.

На сесії прийняли також звернення до гірників Львівсько-Волинського вугільного басейну, в якому зокрема зазначено, що Львівська обласна Рада народних депутатів, повністю підтримуючи вимоги шахтарів, все ж вважає, що продовження страйку може призвести до зруйнування економіки Львівської області, до втрати всіх політичних надбань демократії.

Сесія одноголосно прийняла ухвалу про участь представників Львівської обласної Ради у процесі над Степаном Хмарою: п'ятьох депутатів уповноважили виступити на суді громадськими захисниками.

Коли зайшла мова про статус депутатських комісій та статус депутата обласної Ради, була висловлена тривога з приводу переродження окремих обранців народу. Вони, схоже, про народ думають найменше, захопившись вибиванням пільг, дефіцитів тощо в обхід закону. Депутатам висловили пропозицію сформувати заново робітничий контроль, добрати туди людей найчесніших і найвідповідальніших.

Що ж, мідні труби завжди були найтяжчим із випробувань. І особливо, тоді, коли вони звучать на тлі тотального дефіциту.

Минув рік. Барометр політичного мікроклімату на Львівщині попри всі труднощі показує ясну погоду. І затвердили зокрема такі події, як Галицька асамблея й Галицький референдум. Не пора ще збирати каміння, та нині вже можна з певністю сказати, хто є хто. Це вже чимало.

Оксана ТЕЛЕНЧІ,
власний кореспондент
«Голосу України».
Львів.

ЕКСПЕРИМЕНТ НЕ ВДАВСЯ

На черговій сесії Закарпатської обласної Ради її голова М. Волощук запропонував експериментальну структуру керівного виборного органу та його виконавчих підрозділів.

Зокрема, замість президії Ради й виконкому створити секретаріат, до якого б увійшли, насамперед, нинішні заступники голови виконкому, та консультативну раду за участю депутатів з правом законодавчої ініціативи. Після прийняття такого варіанта відпала б необхідність суміщення посад голови Ради та виконкому. І навіть не вислухавши ще депутатів, М. Волощук подав пропозицію обрати голову виконкому М. Країла першим заступником голови Ради.

Але тут із залу пролунало чимало слушних запитань щодо мети експерименту, чия це ідея, як він узгоджується з можливістю створення на Закарпатті зони вільного підприємництва і т. д.

Жваве обговорення викликала також пропозиція реорганізувати ряд управлінь та відділів облвиконкому й перевести їх на бюджетне фінансування. Наприклад, управління сільського господарства, харчової та переробної промисловості планувалося створити паралельно з відділом щодо питань пріоритетного розвитку села. А чи є в цьому нагальна потреба, чи не дублюватимуть вони один одного? Чи згаданий відділ створюється виключно тому, що подібний є у Верховній Раді УРСР?

Ці та інші нововведення занепокоїли депутатів. Вони наголошували: при вдосконаленні структури Ради та її виконавчих органів передусім слід дотримуватися чинного законодавства. А згідно з ним жодних перших заступників голови Ради не передбачено. Тому, на їх погляд, було б доцільніше спершу розробити функціональні орієнтири майбутніх структур, а відтак добирати до них людей, а не навпаки, як спробували це зробити на сесії.

Зрештою, аби вгамувати пристрасті, головуючий запропонував експеримент відкласти і ще раз все детально зважити. Сьогодні ж діяти згідно відповідних законів.

М. Волощука обрано головою обласної Ради народних депутатів та виконавчого комітету. М. Країла — першим заступником голови облвиконкому.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент
«Голосу України».
Закарпатська область.

ГАРНА БУЛА КАЗОЧКА

Калинівські любителі спорту були вельми здивовані, коли переглядаючи документальний фільм про рідний машзавод, раптом почули несподіванку: тут завершується будівництво стадіону. Двічі стрічку «крутили» по Українському телебаченню і двічі ця інформація різала слух своєю неправдою. Потім уже глядачі здогадалися. Виявляється, все це завдяки генеральному директорові Калинівського виробничого об'єднання «Харчомаш» О. Плахотному. Це він, коли боровся за мандати республіканського і обласного депутата, у своїй передвиборній платформі стільки всього наобіцяв. У тому числі й стадіон. Особливо молодь умовляв: мене тільки оберіть, а тоді вже посприяю будівництву стадіону-красеня з трибунами, штучними біговими доріжками і всілякими іншими принадами для спортсменів. Повірили виборці Олександрові Михайловичу, бо говорить він уміє-таки красненько.

І от минула передвиборна гарячка. О. Плахотний став депутатом обласної Ради. Дехто й натякнув йому оперативно про стадіон. Ніде правди діти. Одразу після весняного потепління на стадіоні з'явився потужний екскаватор, який почав вирівнювати горбкувату місцевість. Потім сюди заспішили на підмогу «КрАЗи», «ЗІЛи»-самоскиди. Справді, закипіла робота на славу! Кілька автомобілів завезли сюди щебінь. Усе, здавалося б, ішло за планом. Але на майданчику невдовзі зовсім стало тихо. Тільки сиротливо купки щебеню лежать. Охрестили їх влучно: «платформа». Тобто ота передвиборна платформа О. Плахотного.

На заводі жартують: «Платформа Плахотного поїхала, а колеса зосталися».

Депутат обласної Ради обіцяв, до речі, багато корисного зробити і в плані екології. Та замість цього... Саме «Харчомаш», не погоджуючи ні з ким, самочинно проклав неподалік русла річки Жердь стічні труби. Засипали його так, що вода почала застоюватися, стала «мертвою».

Обуренню виборців, які голосували за О. Плахотного, немає меж. Пишуть вони листи в різні інстанції і не тільки про те, що погано обіцянки свої виконує. Ось лист ветеранів праці і спорту Калинівського машинобудівного заводу, під яким підписалися 44 працівники. Зміст його такий. О. Плахотного можна зрозуміти: у директора турбот багато. Але ж є у нього чимало заступників, які мали б зайнятися соціальним розвитком. Кошти для цього є. Адже знайшлася валюта для придбання 4 автомобілів «Тойота». А от для влаштування стадіону або обладнання імпортною діагностичною апаратурою заводського медпункту, зубопротезного кабінету немає.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Вінницька область.

Несподіваний ракурс

АПАРАТНИК

Спробуйте зателефонувати за номером 2-86-45 до Козелецького району на Чернігівщині і ви почуєте незворушно-незмінне:

— Щетовод-деловод Сираївської сільради Красник Микола Лукич слухає...

Земля оберталася навколо своєї осі ще до того, як найнявся він на службу до сільської влади. Допомагав землякам у всьому — з чим тільки вони до нього не зверталися: паливо, будматеріали, путівки для оздоровлення... Допомагає й нині.

Микола Лукич — фронтовик-ветеран. І у сільраді продовжує «воювати», крім виконання обов'язків рахівника - касира, він ще й начальник військово-облікового столу (скільком дядькам вручив повоєнні заслужені медалі й порахувати важко). А скільки голів сільської Ради народних депутатів змінилося при ньому — теж непросто полічити.

І так — 80 років поспіль.

А Земля продовжує обертатися...

Олекса ВАЩЕНКО.

Фото автора.

ПОДАТКИ І ЛЮДИ

Незабаром Верховна Рада України розглядатиме проект закону про податки з підприємств та організацій. Якими мають бути методологічні підходи до визначення податкової ставки на прибуток, за яких обставин і які пільги передбачити при оподаткуванні, який прийняти механізм визначення і передачі частини коштів в союзний бюджет?

Усі ці питання так чи інакше зачіпають інтереси кожного. Зараз, коли мова йде про перехід до ринкової економіки, податки та ціни є найважливішими економічними важелями. Вони мають створити надійний соціальний захист населення і водночас стимулювати розширення виробництва, підтримуючи його в дрібному інвестиційному тонусі.

Прийнятий у 1990 році Закон СРСР «Про податки з підприємств, об'єднань і організацій» передбачає аж надто високі податкові ставки — 45 відсотків. Якщо при цьому врахувати, що ставки на соціальне страхування збільшено в шість разів (з 4,4 до 26 відсотків від фонду заробітної плати), і введено стабілізаційний фонд у розмірі 11 відсотків і «президентський» податок з продажу зі ставкою 5 відсотків, то навіть неекономістам стає більш ніж очевидно, що за такої податкової політики вкрай звужуються можливості розширеного відтворення.

Це неминуче призведе до зниження ринку товарів, а отже, унеможливить скорочення розриву між грошовою і товарною масою.

Хоча на початковому етапі і є ефемерна вигода від високих податкових ставок, але в перспективі суми відрахування в бюджет або не збільшуватимуться, або ж зростатимуть дуже повільно, оскільки прибуток на підприємствах зростатиме низькими темпами. Отже, в розпорядженні колективів залишатиметься його невелика частка, якої явно недостатньо для своєчасної реконструкції підприємств, введення нових потужностей тощо. Звісно, за таких обставин знову ж таки не слід чекати і швидкого насичення ринку товарами.

Цей висновок підтверджується ще й діючою податковою політикою, яка має затратний характер, оскільки весь прибуток, що перевищує нормативну рентабельність, через підвищені податкові ставки забирається в бюджет.

На перший погляд здається, що такий механізм оподаткування переслідує благодатну мету — не дати підприємствам можливості неномірно збагачуватись за рахунок споживача. Але ж підприємство може підвищити рентабельність ще й завдяки зниженню собівартості продукції. (Про це чомусь забули).

ставки на прибуток. Якщо підприємства підвищують рентабельність виробництва, збільшують прибуток не за рахунок підвищення цін, а завдяки кращому господарюванню, то ставка податку залишається незмінною. Цим самим держава стимулює підприємство до зниження зат-

Готується законопроект

Безперечно, підприємства стежитимуть, щоб не вийти за межі нормативної рентабельності. Їхні економічні служби будуть вишукувати можливі шляхи збільшення витрат, найбільш вірогідним серед яких стане невиправдане підвищення заробітної плати. А це, в свою чергу, створить умови для прискорення інфляційних процесів.

Отже, податкова система України повинна заохочувати протизатратність виробництва і карати тих, хто прагне одержати максимальний прибуток за рахунок зростання цін. Щоб досягти цього, податкова ставка мусить бути еластичною, збільшуючись із зростанням цін.

Наприклад, на момент переходу до ринкової економіки держава встановлює граничний рівень цін на товари і послуги, що є прийнятними для споживачів і виробників. Це вимушений адміністративний захід, оскільки зараз ми дійшли до такої межі в розвалі економіки, за якою при переході до ринкових цін неможливо знайти кращого способу пом'якшення негативної дії цінового шоку.

Поряд з цінами для підприємств, на які не поширюються податкові пільги, встановлюються більш низькі, на рівні 30 відсотків, податкові ставки на прибуток.

рат виробництва, і водночас забезпечує надходження коштів у бюджет у більшому обсязі по лінійній формі зв'язку, тобто пропорційно зростанню маси прибутку.

Якщо з метою збільшення своїх доходів підприємство підвищило ціну без об'єктивних на те причин, податкова ставка повинна також збільшитись. Іншими словами, підвищена податкова ставка має бути такою, щоб підприємства позбулися щонайменшої зацікавленості у підвищенні цін, знаючи наперед, що весь прибуток від цього буде відшкодовано в бюджет.

Виникає і таке досить злободенне для трудових колективів питання: чи повинна залишатися незмінною податкова ставка, коли підприємство підняло ціну на продукцію з метою підвищення заробітної плати своїм працівникам? Якщо на поставлене запитання відповісти «так», то це неминуче призведе до розкручування цінової спіралі: адже підвищення цін на одні товари обов'язково призведе до підвищення цін на інші. Коло замкнеться, і все почнеться спочатку, наслідок — непомірне зростання заробітної плати, не забезпеченої товарною масою, тобто інфляція. Щоб цього не сталося, таке підвищення цін також має супроводжуватись пропорційним підвищенням податкової ставки.

Доцільно також, щоб податкова політика була здатною впливати на мотивацію підприємств при прийнятті рішень щодо використання прибутку, який залишається в їх розпорядженні. Податкові ставки можуть бути пільговими на ту частину прибутку, що направляється на задоволення нагальних потреб населення регіону, інтереси якого виражає відповідний орган влади, наділений повноваженнями в питаннях податків. Це, наприклад, може бути частина прибутку, що направляється на задоволення соціальних потреб, якщо в регіоні, скажімо, бракує житла, лікарень, тощо. В іншому випадку це може бути доля прибутку, що йде на розширене відтворення за умови гострого дефіциту в тих чи інших товарах.

Таким чином, викладений методологічний підхід до формування податкової і цінової політики спрямований насамперед на блокування «шокової терапії». Вона неминуче з'явиться, якщо в умовах тотального дефіциту дати свободу підприємствам у встановленні цін на вироблювану продукцію. Це вимушений захід, продиктований винятковою, по суті, парадоксальною економічною ситуацією, коли обсяг виробництва падає на фоні зростаючої нестачі все більшого кола товарів особистого і виробничого призначення. За умов насичення ринку товарами необхідність у такому жорсткому контролі за цінами може відпасти, хоч це не означає, що держава повністю відмовиться від регулювання процесу ціноутворення.

Василь АНДРІЙЧУК,
доктор економічних наук, професор Київського інституту народного господарства.

НЕВИГІДНІ ТОВАРИ?

Років зо два тому республіканське Міністерство торгівлі звело місцевим торгам завдання відкрити в багатьох містах магазини під вивіскою «Товари за соціально низькими цінами», розраховані на обслуговування престарілих, інвалідів, малоімущих. На цьому інтерес міністерства до даної категорії людей вичерпався. У магазини надходять буквально крихти, соті долі відсотка від загального обсягу торгівлі.

Відкрито такий магазин і в Єнакієвому, що в самому центрі Донбасу. Люди тут живуть скромні, багато вони не вимагають. Що ж дало відкриття тут магазину «Товари за соціально низькими цінами»? А нічого, бо відкрили він «для галочки». Порожні полиці, а в продажу лише кімнатні тапочки та майки. Проте стоять тут на обліку 3100 чоловік. І це лише ті, в кого пенсія не перевищує 70 карбованців. Якби брали на облік тих, в кого пенсія 75, 80 карбованців, число абонементів у картотеці магазину подвоїлося б. А що міністерство? Звідти можна почути фрази, що вже встигли набити оскомину: «товарний голод», «невідпрацьований механізм», «невирішені питання».

На знімку: О. Підляскіна не займала посад з високою зарплатою — працювала комендантом гуртожитку, оператором котельної, одержує пенсію 70 карбованців, тому й прикріплена до цього магазину. А купити тут може тільки майку.

Фото Анатолія АФАНАСЬЄВА.

ПОДОЛАЛИ НЕРІШУЧІСТЬ

ПІДПРИЄМЦІ Й ТОРГОВЕЛЬНИКИ ДОНЕЧЧИНИ, СТВОРИВШИ ТОВАРНУ БІРЖУ

У кореспонденції «Голосу України» — «Біржа: на нерішучість попиту немає» (12.01.91) повідомлялося про те, що в Донецьку виникла ідея відновлення товарної біржі, що вже існувала 67 років тому.

На установчу конференцію прибули представники понад 20-ти підприємств та організацій області — маріупольського металургійного комбінату «Азовсталь», Харцизького трубного заводу, обласної ради агропромислових формувань, обласної контори Промбудбанку та інші. Учасниками її стали навіть підприємці з Воркути.

П. Вишневський, голова комісії обласної Ради народних депутатів з індустріального розвитку Донбасу, керівник робочої групи по створенню біржі й ініціатор її відновлення переконаний, що роль подібних установ у створенні цивілізованої форми взаємного спілкування, горизонтальних економічних зв'язків — неоціненна.

— Які товари представлятиме біржа?

— Спершу давайте поглянемо, що пропонують наші колеги,— запропонував Петро Олексійович,— бо біржовики починають свою комерційну діяльність переважно з реалізації на аукціонах комп'ютерів, іншої електронної техніки, товарів народного споживання. Але ж це не біржовий товар! На наш погляд, тут мають продаватися матеріали, сировина, продукція виробничо-технічного призначення. Звичайно, список їх у нас не такий уже й великий, але для такої специфічної області, як наша, достатній. Маємо вугілля, метал, продукти коксохімії, хімії тощо.

Учасники установчої конференції затвердили Статут товариства «Донецька товарна біржа», Тимчасове положення про біржовий комітет. Головою ради обрано голову обласної Ради народних депутатів, народного депутата України Ю. Смирнова, а головою біржового комітету і генеральним директором Донецької товарної біржі — П. Вишневського.

Віктор ПАСІЧНИК,
перший заступник головного редактора обласної газети «Жизнь».
Донецьк.

Експрес-новини

Генеральний секретар НАТО М. Вернер заявив, що Північноатлантичний союз повинен виявляти обачливість у взаєминах з СРСР через внутрішню нестабільність у цій країні. Крім того, виступаючи перед кореспондентами у Копенгагені, він знову підтвердив позицію НАТО, яка полягає у тому, що розширення співпраці з Радянським Союзом залежатиме від виконання ним усіх умов Договору про скорочення звичайних озброєнь у Європі.

* * *

На зустрічі в Мадріді представників 34 країн-учасниць Конференції з питань безпеки і співпраці в Європі створено новий орган цього загальноєвропейського форуму — Парламентську асамблею. Як повідомив голова іспанського парламенту Ф. Понс, перше засідання асамблеї відбудеться у Будапешті влітку 1992 року.

* * *

Рада Безпеки ООН провела неофіційне обговорення проекту резолюції, в якій засуджуються жорстокі дії іракських урядових військ проти курдів. Тим часом Іран і Туреччина заявляють, що більше мільйона курдських біженців скупчилося біля кордонів цих країн з Іраком. Президент Туреччини Т. Озал повідомив в інтерв'ю британському телебаченню, що турецький кордон уже перейшло біля ста тисяч курдів. Він також закликав союзників по антиіракській коаліції розглянути можливість проведення нових воєнних операцій проти Іраку, щоб не допустити геноциду курдського народу.

* * *

Згідно з доповіддю економічної комісії ООН для Європи, Радянському Союзу і східноєвропейським країнам доведеться пережити довгий і складний перехідний період на шляху до створення ринкової економіки. В той час, говориться у документі, як Польща, Угорщина і Чехословаччина мають чіткі програми економічних перетворень, становище народного господарства в СРСР, Болгарії та Румунії погіршується через послаблення центрального контролю та відсутність альтернативних програм. У доповіді також зазначається, що для перехідного періоду буде характерним високий рівень безробіття.

* * *

У Португалії відновилися мирні переговори між урядом Анголи і повстанським угрупованням УНІТА з метою покласти край 16-річній громадянській війні у країні. Передбачається, що під час зустрічі обговорюватимуться графік ведення демократичних виборів, а також створення з повстанських та урядових збройних сил єдиної ангольської армії.

А як у них!

ВІК ЖИВИ, ВІК... ЛІКУЙСЯ

Охорона здоров'я в Америці єдина, мабуть, галузь, що має тенденцію до постійного зростання. Якщо в 1989 році будівництво втратило 400 тисяч робітників, виробничі галузі — більше півмільйона, торгівля — 70 тисяч, то число працюючих у різних медичних закладах США збільшилося за цей період на 600 тисяч. І при цьому далеко не всі вакансії були зайняті. Хронічно не вистачає техніків-радіологів, фізіотерапевтів та представників інших спеціальностей. У Каліфорнії, наприклад, постійно залишаються незаповненими приблизно 10 відсотків місць дипломованих медичних сестер. І це при тому, що тим, хто допоможе знайти нового працівника, виплачується спеціальний гонорар, а найнятим дається надбавка до платні.

Але висока зарплата медичних працівників разом із зростанням вартості різних видів обстежень, лікування та обслуговування ведуть до того, що ціна охорони здоров'я, як тут кажуть, «здіймається до неба». Звичайна плата за одноденне перебування пацієнта в лікарні, наприклад, може скласти 600, 1000 і більше доларів залежно від виду процедур.

Величезні кошти поглинають різноманітні, субсидовані головним чином з федеральної кишені, програми по лікуванню СНІДу, наркоманії, інших масових захворювань.

Коли бачиш усі ці тенденції, уже не дивуєшся, що американська охорона здоров'я починає претендувати на все більшу частину валового національного продукту: у 1940 році затрати на нього становили менше 5 відсотків, зараз — уже 12.

Звичайно, без приватного медичного страхування і державного субсидування охорони здоров'я лікування за існуючими в країні цінами навряд чи було б доступним навіть людям із середнім достатком.

Нещодавно опубліковані статистичні дані свідчать, що 43 відсотки американських жителів, яким перейшло за 65 років, опиняться в будинках для лікування престарілих. Звичайно, мало хто з них міг би сам заплатити за перебування там 25 тисяч доларів на рік. Тому в Каліфорнії, де в 1150 таких будинках знаходиться понад 100 тисяч пацієнтів, трьом чвертям з них лікування оплачують такі спеціальні страхові компанії, як «Медікейд» або «Медікер». Сам штат за своєю програмою охорони здоров'я витрачає на утримання притулків 2 мільярди доларів на рік, при цьому половина згаданих коштів надходить від федерального уряду. Але не можна сказати, що для пенсіонерів ця медична допомога повністю безплатна — все своє свідоме життя вони робили солідні щорічні внески у різні страхові фонди, з яких і починають черпати на схилі віку.

Дорожнеча медичного обслуговування часто є результатом звички все робити на найвищому, а отже, і дорогому технічному, технологічному або фармакологічному рівні. І це правильно — без прогресу в медицині, як і в будь-якій іншій галузі, не обійтися. Але чи не варто придивитися до практики інших країн, які при малих затратах в охороні здоров'я добиваються вельми помітних результатів? На нещодавній конференції у Сан-Франциско, зокрема, згадувався такий факт: понад чверті дітлахів у Каліфорнії не робляться щеплення до п'яти років. Між тим імунізація дає результат, якщо її зроблено в перші два роки життя дитини. Тому в багатьох країнах, на відміну від США, щеплення дітям є обов'язковими саме в цьому віці. А в п'ять років, коли американські діти у більшості своїй ідуть до школи, зроблені там щеплення можуть запізнитися. В минулому році у Каліфорнії серед дітей спалахнула епідемія кору саме тому, що багато з них не одержали в потрібний час профілактичних уколів. 3224 дитини захворіли, 37 померло.

Інший приклад: близько 200 тисяч дітей, які щорічно страждають у США на дезинтерію, потрапляють до лікарень. При цьому там лікують не тільки захворювання, а й супутнє йому обезводнення організму: внутрівенним вливанням спеціального розчину (вартість такої процедури кілька сот доларів щоденно). А в країнах «третього світу» давно розроблено доступний кожній матері рятівний рецепт суміші води, солі і цукру, котрий, як правило, допомагає дитині у звичайних домашніх умовах.

Що ж, кажуть сьогодні деякі американські медики, вік живи, вік учись. І додають з посмішкою — і вік лікуйся.

Євген ПОЗДНЯКОВ.

На меридіанах культури

ЧИ ВИПРАВДАНІ КОШМАРИ?

Останнім часом американських книговидавців і, безперечно, письменників переслідують кошмари: книги пишуться душею і серцем, з любов'ю видаються, але їх ніхто не купує, а отже, і не читає.

«Одна лише думка про те, що в майбутньому виявиться відсутність читачів, сповнює жахом», — висловлює загальну для багатьох думку власник видавничої фірми «Хаутон Міффлін» Джон Стерлінг. Чи дійде справа до краю, або все ж становище в даній галузі поліпшиться — питання спірне для спеціалістів. Але в одному їх позиції подібні: читацька аудиторія юного покоління досягла небувало маленького розміру.

На підтвердження можна навести дані дослідження, яке провів філіал міністерства освіти США—Національна оцінка прогресу в галузі освіти. Його результати сміливо можна назвати збентежуючими. Так, лише 45,7 відсотка учнів четвертих класів щоденно читають, ні, не підручник, а для власного задоволення. І, уявіть собі, це дуже навіть непоганий показник, якщо порівняти його з рівнем читацького інтересу у більш старших, наприклад 12-х класах: тільки 24,4 відсотка. Лише кожний десятий з останніх відвідує — не більше одного разу — бібліотеку, у чому вони знову ж таки поступаються малюкам — з такою ж частотою туди заглядають більше половини їх.

Зрозуміло, що проблеми не виникають на пустому місці, інакше з ними було б неможливо боротися. Причин все більшого збайдужіння американських хлопчиків і дівчаток до читання художньої або науково-популярної, але не навчальної літератури декілька. Одну з них, що лежить, як-то кажуть, на поверхні, називає Річард Андерсон, директор Центру вивчення проблем читання при Іллінойському університеті. «У країні ще є школи, де погані бібліотеки або де їх взагалі немає—зазначає він. — А є й такі, де бібліотеки існують, але адміністрація не дуже охоче дає учням книги через побоювання, що ті їх загублять».

Звертає увагу газета «Нью-Йорк таймс» і на те, що значною мірою в такому сумному явищі винна сім'я. Адже, за останніми даними, менше 12 відсотків дорослих читають художню літературу. Так з кого ж брати приклад? Не допоможуть у цьому і старші брати чи сестри. «Американці вікової категорії від 18 до 25 років рідко звертаються до книг», — зазначає газета. Характерним є приклад неназваного студента випускного курсу Пенсільванського університету, який не брав до рук книги більше року і, за його зізнанням-виправданням, «понад половини його друзів також не читали» протягом такого ж терміну.

Експерти визнають, що певну роль відіграє і економічне становище сімей.

Є, проте, більш серйозна і якоюсь мірою об'єктивна причина такої нелюбові з боку американських хлопчиків і дівчаток до книг. «Сьогоднішні діти живуть у все більш стрімкому світі, їм потрібні результати відразу»,— визначає проблему директор вашингтонського Національного центру інформації в галузі освіти Емілі Файстріцер. Мається на увазі те, що насамперед з допомогою телебачення і відеомагнітофонів юні громадяни США значно швидше одержують те (якість — це вже інше питання), що вони могли б набути у більш повному обсязі при читанні книги. Але ж останнє відбирає набагато більше часу, ніж, наприклад, кілька годин, протягом яких триває фільм за якоюсь книгою. В уже згадуваному дослідженні Національної оцінки прогресу в галузі освіти наводиться такий, вважаємо, яскравий приклад: 71 відсоток восьмикласників приділяють по три години щоденно телевізору, але тільки 27 відсотків кожний день відкривають книгу.

Як же боротися із книжкою апатією? Уявляється, що ключ до вирішення проблеми, можливо, у словах 19-річної студентки коледжу Мейкалестера у Сент-Полі Анни Флюгер: «У школі створюється враження, що читання — це щось таке, що тебе примушують робити, щось, що не несе розслаблення і відпочинку». У принципі у тому ж напрямі мислять і експерти. Як зазначає у цьому зв'язку «Нью-Йорк таймс», «вони розраховують на нові методи навчання, нове ставлення батьків і нову орієнтацію юного покоління США».

Хлопчики і дівчатка в нашій країні люблять книгу, але просте порівняння їх з американськими ровесниками тут неправомірне: неможливо зробити це з огляду на бідність репертуару нашого телебачення і майже тотальний дефіцит відеотехніки. Але навряд чи ми будемо весь час так сильно відставати від цивілізації в даній галузі. А отже, з американської проблеми треба зробити висновки і вжити превентивних заходів, щоб вона не повторилася і у нас.

Анатолій ЛАЗАРЄВ.

1/20 частина Європи

ОБГОВОРЮЮТЬСЯ ПРОБЛЕМИ ЧОРНОМОР'Я

У Парижі у штаб-квартирі ЮНЕСКО завершила свою роботу 16-та сесія Асамблеї Міжурядової океанографічної комісії (МОК) ЮНЕСКО — провідного спеціалізованого органу системи ООН з морських досліджень, членами якого є 117 держав.

З ініціативи делегації Української РСР, що взяла активну участь у цьому форумі, Асамблея МОК прийняла окрему резолюцію, спрямовану на активізацію зусиль щодо здійснення комплексної програми наукових досліджень басейну Чорного моря. Резолюція розроблялася за активної участі представників інших держав Чорномор'я — Болгарії, Румунії, Туреччини.

Свідченням міжнародного визнання авторитету вчених республіки стало переобрання Української РСР до складу керівного органу МОК — Виконавчої ради на період 1992—93 роки.

Прес-служба МЗС УРСР

Інформ-шоу

● ХТО ШВИДШЕ

Автомобіль — добре, але велосипед краще. Навіть як надворі дощ чи падає мокрий сніг. У цьому переконались на особистому досвіді члена «Альтернативи у справі захисту навколишнього середовища» німецького містечка Оберглзінга. У експерименті брав участь сам бургомістр міста Клаус Ханцог, який стартував разом із членом «Альтернативи» Швейклом у спеціальних вологозахисних костюмах на велосипедах од будинку бургомістра до торговельного центру. Інші учасники експерименту відправились до фінішу на таксі, власному автомобілі чи міським транспортом. Першими фінішували велосипедисти, які витратили на дорогу 17 хвилин 42 секунди. Трьома хвилинами пізніше під'їхало таксі, якому не потрібно було шукати місця для парковки. 25 хвилин витратило на дорогу приватне авто, а останнім прибув той, хто добирався до місця зустрічі на автобусі та метро. Підсумок експерименту — велосипед найкращий транспортний засіб в умовах міста, особливо якщо велосипедист прикритий від негоди спецодягом.

● ОРИГАМІ. ЩО ЦЕ?

Мистецтво оригамі сягає своїм корінням у багатовікову історію східної культури. Оригамі — це маски, настінні барельєфи й прикраси, фігурки казкових персонажів, птахів і звірів, народжені людською фантазією. Виставку художників оригамі, на якій було широко представлено твори майстрів з Японії, Італії, Іспанії, Канади, США, було проведено торік у Мюнхені.

На знімку з «Зюддойче цайтунг» — експонати японських художників.

(Закінчення.
Початок на 4-й стор.).
недвозначно виголосив зі свого п'єдесталу: «Командувати парадом буду я!».

Тепер, як і обіцяно, про результативність. Вона настільки різнопланова й широкоохватна, що годі й думати, ніби отут вдасться все перелічити. Тому — лиш окремі фрагменти, які разом із фотознімками, сподіваємось, допоможуть утвердитися в думці, що даремно за ці дні жодної хвилини не згаяно.

На засіданні Всесвітнього клубу одеситів, що відбулося в рамках з'їзду і в якому взяли участь не лише визнані сміхотворці, а й цілком серйозні, хоч поки що менш відомі, підприємці, вирішено, зокрема, проводити в Одесі всесвітні конкурси як гумористів, так і скрипалів, зважаючи на те, що такі всесоюзні конкурси тут уже відбуваються. Для початку ж засновано, на пропозицію М. Жванецького, «Одеський фонд каналізації», куди приймаються внески як у наших карбованцях, так і у валюті. Мета благородна: може, таки вдасться зберегти Чорне море для купання.

У ці ж дні зроблено масовий забіг під девізом «Країна — до ринку, Одеса — на Привоз!».

Сміх, виявилось під час з'їзду, не тільки подовжує життя людям, а й робить їх добрішими, позбавляє багатьох поганих звичок та нахилів. Не випадково під час його роботи круто вниз пішла крива злочинів та бешкетувань. А найсерйознішою справою, за розслідування якої гуртом узялися працівники одеської міліції, стало в ті дні встановлення особи чоловіка, який необачно написав: «Итак, я жил тогда в Одессе...» Єдина його прикмета (та й то за чутками) — начебто був він кучерявим. Але ж кучерявих не менше, ніж лисих. Отож розслідування триває.

Особливо натужно напередодні з'їзду та в дні його роботи працював Одеський фальшивомонетний двір. Зважаючи на інфляцію «дерев'яного» карбованця, виготовляв нову валюту — «підкупон». В епоху недоринку, вважають тут, він — цей «грошовий знак уваги» — стане незамінним, аби підкупити чи то чиновника, а чи того, в чиїх руках дефіцит. Тому й «підкупон» називається.

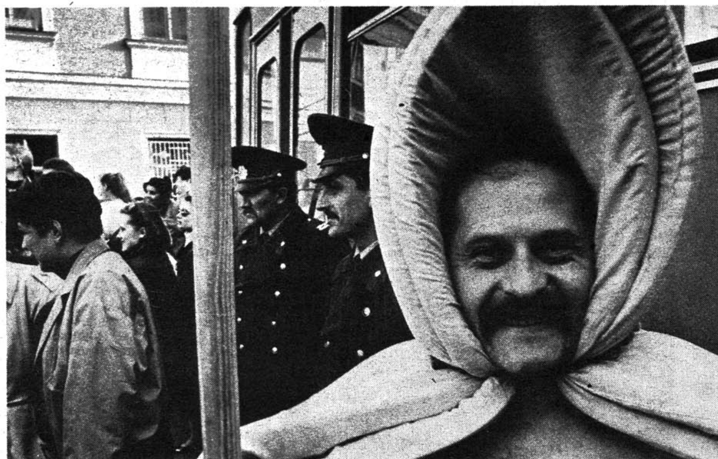
Однак — годі! Вже, думається, зрозумілий благотворний вплив Надзвичайного з'їзду гумористів на хід історії. Сподіваємось, він не обмежиться Одесою. Її жителі, відомо, мріють про «порто-франко», тобто про зону вільного підприємництва. Як перший крок до цього — створили «Зону вільного сміху».

Георгій ФЕДОРОВ.
Одеса.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ПИТИ ЧИ НЕ ПИТИ?

Така дилема щодня постає перед більш як 10 мільйонами чоловік, які проживають у басейні Дністра і змушені користуватися його водою

ПРОДОВЖУЄМО РОЗМОВУ ПРО ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ.

(Див. «Присмак питної води», «Голос України», 3 квітня ц. р.).

«У нашого Дністра є свій Чорнобиль...». Цю фразу, вимовлену з незаперечною категоричністю, випало почути в райцентрі Біляївка, звідки бере початок водовід на Одесу. І хоча знав, що якість води у згаданій річці дедалі погіршується, що водоочисна станція «Дністер» неспроможна видалити з неї всі шкідливі домішки, все ж тоді спало на думку: чи не занадто вже драматизується ситуація? Та чим далі заглиблювався у проблему, чим більше вислуховував спеціалістів, науковців, тим частіше згадував оту фразу про «свій Чорнобиль» для Дністра — річки, воду якої споживають понад 10 мільйонів мешканців України й Молдови. А, може, й не хибує на перебільшення оте твердження? Особливо, якщо врахувати останні події...

Які саме? У сховищі Стебницького калійного заводу, розташованого в Карпатах, у басейні Дністра, на кінець минулорічного літа нагромаджено понад максимально допустимі обсяги стільки шкідливих відходів виробництва, що виникла реальна загроза прориву дамби. Пішли чутки: аби врятувати ситуацію, ропу от-от почнуть скидати в річку. І тут між Одесою і Києвом почалось інтенсивне листування.

Початок йому поклав заступник головного санітарного лікаря Української РСР М. Мухарський, який на адресу своєї підлеглої периферійної організації написав, що в Стебнику склалася вкрай тривожна обстановка.

На це послання головний санітарний лікар Одеської області О. Сидяченко резонно відповів: «У зв'язку з інтенсивним забрудненням річки Дністер на територіях, розташованих вище за течією, та через невідповідність вододжерела і очисних споруд міськводоводу вимогам ГОСТ 2761—84, населення Одеси протягом ряду років постачається водою негарантованої якості. Будь-які аварійні скидання в річку можуть призвести до припинення водокористування міста».

Незабаром, уже наприкінці листопада минулого року, до листування підключається Державний комітет УРСР з екології і раціонального природокористування. До Одеси направлено його постанову, підписану першим заступником голови комітету І. Ляхом. Тут уже не застереження, не поради — просто «доведено до відома» про таке: «...Понад допустимі обсяги заскладовано (мається на увазі, у сховищі Стебницького заводу. — **Авт.**) 195 тисяч кубометрів ропи. Обстановка ускладнюється частими опадами й малим випаровуванням в осінньо-зимовий період. Комісія визнала ситуацію аварійною. З метою запобігти руйнуванню дамби хвостосховища і залпового аварійного виливання ропи, що призвело б до затоплення села Раневичі, руйнування полотна залізниці Трускавець—Львів і захисних споруд, масової загибелі риби і припинення питних водозаборів на річці Дністер, що мало місце у вересні 1983 року, дозволити з 1 грудня цього року, як вимушений захід, дозоване скидання накопичених понад позначку 304,0 м мінералізованих вод».

Хай дарує читач за довгі цитування, але згадані документи — відправні для наших подальших міркувань. Отже, з 1 грудня, як і обіцяно, в Дністер почалося «дозоване» скидання відходів калійного заводу. Воно триває й донині. Відбувається, можна з певністю сказати, зумисне отруєння ріки, а отже, й отруєння людей, які п'ють з неї воду. Значить, ганьба Держкомекології і особисто товаришеві Ляху, які санкціонували отаке варварство?! Не поспішаймо, однак, з ярликами. Спершу зважимо на згадку у процитованому вище документі аварії 1983 року. То була страшна біда: із сховища раптово вирвалось 4,5 мільйона кубічних метрів шкідливих відходів виробництва. Потрапивши у Дністер, вони за кілька днів знищили всю екосистему ріки, так насичили воду, що годі було й думати, аби якось її очистити: водозабірні станції зупинились. З водопостачанням міст і сіл склалася критична ситуація.

Таке могло трапитись і нині. І, варто сказати, у Держкомітету по екології і раціональному природокористуванню, вочевидь, не було вже іншого виходу, аніж дати дозвіл на дозоване, приблизно в 1 тисячу кубометрів ропи щодня, скидання відходів. Із двох бід, як мовиться, вибрали меншу. У зв'язку із сказаним, однак, напрошуються запитання: чи ж з отієї аварії 1983 року зроблено якісь висновки? Невже за сім років нічого не вдіяли, аби запобігти новій катастрофі? Її, виходить, просто чекали? На жаль, нічого втішного на ці запитання відповісти не можна. І тут вина Держкомекології, безумовно, незаперечна: не виявив комітет ні ініціативи, ні наполегливості. Хоча, зазначимо задля справедливості, мусив би зайнятися проблемою не тільки він. Власне, на словах нею таки займалося немало відомств, висовувалися різні варіанти її розв'язання.

Варіант перший: закачування ропи у вироблені газоносні горизонти там же, в Карпатах. Завод навіть збудував для цього деякі споруди, але здійснити задум не вдалося: протестували мешканці навколишніх сіл.

Варіант другий: спорудження підприємства для переробки відходів. Виявилось, з них можна одержувати дефіцитну магнезію. Почали, було, вишукувати на таке будівництво кошти — не знайшли. Справа заглухла.

Варіант третій: поховання відходів у Чорному морі, куди вони транспортувалися б у цистернах залізницею, а потім — суднами. Комісія з надзвичайних ситуацій Ради Міністрів УРСР звернулася з цією пропозицією в природоохоронні органи Причорномор'я — останні категорично відхилили її.

Оце й усе. Видимість діяльності, здається, була — не було результату. Він, власне,— у нинішньому скиданні отрути в Дністер. В Одесі, у багатьох інших містах, селах люди почали хвилюватися: санкціоноване, хай і дозоване, отруєння їх, зрозуміло, не влаштовує. Одеський міськвиконком, а за ним — і облвиконком шлють листи-протести до Ради Міністрів України, Держкомекології УРСР; депутати республіканського парламенту, поділяючи тривогу своїх виборців, вносять запити. На них здебільшого відповідає все той самий І. Лях. Не завжди логічно, іноді навіть недоречно. З обуренням показував мені одну з останніх відповідей з Києва Г. Драган, голова Тимчасової комісії щодо питного водозабезпечення Одеського облвиконкому. Ніяк не міг він збагнути, скажімо, суті отакого твердження у листі головного природоохоронця республіки: «За період скидання з 1 грудня 1990 року вміст забруднюючих речовин у воді річки Дністер не перевищував затверджених і нині діючих у країні норм».

— По-перше, чому треба чекати, щоб оті норми були перевищені? Коли те станеться, то залишиться тільки розвести руками — ріка буде отруєна на багато місяців,— говорив Григорій Сильвестрович. — По-друге, нам, як і товаришеві Ляху, добре відомо, що ні в Одесі, ні деінде немає нині жодної лабораторії, яка реально визначала б усі нормовані компоненти питної води. У всякому разі, ми знаємо: у Дністрі вже перевищено гранично допустимі норми щодо хлорорганіки, фенолу, важких металів, пестицидів...

Стало відомо: Держкомекології УРСР доручив Львівському облкомітету охорони природи після завершення скидання ропи (та коли ж це буде, якщо її рівень у сховищі не знижується? — **Авт.**) виставити претензії «Агрохіму» на відшкодуваня збитків і оформити матеріали про отруєння навколишнього середовища для подання в прокуратуру. Й на тому, як кажуть, спасибі. Хоча вихід, вочевидь, слід шукати — і негайно! — в іншому. Відомо, що Стебницьким калійним заводом, ВНДІ «Сірка», деякими іншими організаціями розроблена програма впровадження тут нової технології виробництва добрив, яка передбачає ліквідацію і рекультивацію хвостосховища. Не поховати б її у погодженнях, у пошуках коштів...

Дністер не тільки поїть,— то екосистема, яка істотно впливає на навколишнє середовище величезного регіону. Сама ріка, її лимани, колись такі багаті на рибу й раків, унаслідок екологічних катаклізмів стають дедалі менш щедрими, їх мешканці вироджуються, зникають. Страждає й флора. У водоймах, з яких пили воду без будь-якого очищення, люди тепер побоюються навіть купатися. Медики прямо зв'язують з екологічним неблагополуччям Дністра різке зростання ряду небезпечних захворювань, зокрема — шлункових, ниркових, печінкових, онкологічних. Одне слово, Дністер-ріка, гинучи на очах нинішнього покоління, завдає немало бід людям. І врятувати її локальними напівзаходами вже не можна. Тут потрібна спільна широка комплексна програма — України і Молдови. До речі, кілька варіантів її науковці вже розробили, запропонували. Один із них, поданий на затвердження Раді Міністрів нашої республіки, десь лежить у шухлядах її працівників.

А тому, висловлювались припущення, навіть найкращі програми, мільйонні і мільярдні субсидії на її оздоровлення, збереження можуть не дати бажаних результатів. У цьому зв'язку здалася слушною думка доктора економічних наук, наукового співробітника Одеського відділення НДІ економіки АН УРСР С. Христенка про створення орендної організації щодо Дністра. Саме вона, вважає вчений, добилася б докорінної перебудови водокористування, поклала б край безконтрольності та безгосподарності.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Одеська область.

На злобу дня

БУНТ НА ПЛИВУНАХ

Комсомольський район Херсона такий же сірий, як майже всі інші масиви південного міста. До того ж найбільш «гиблий». Це прізвисько вчепилося до нього років тридцять тому, коли школа № 47 тільки вимріювалась у проектах, а в районі велося потужне будівництво за методом «гнучкої схеми». Архітектори сподівалися, що будівлі, які зводилися на «плаваючих» грунтах, таким чином зможуть утримувати рівновагу. Щасливі новосели перевозили в нові стіни свої каструлі та шафи, сподіваючись на довге і добре буття.

Авторові «гнучкої схеми» вручили Сталінську премію, а будинки, зведені за його проектом, незабаром довелося зносити, бо вони почали руйнуватись.

Власне, школа № 47 також стоїть на пливунах. І коли б не вервечка подій, які розігралися в ній та навколо неї, ніхто б з неспеціалістів, мабуть, не кинувся вивчати особливості підгрунтя цієї оселі.

Саме про це розмірковувала я, «милуючись» весняними краєвидами «гиблого» району, і тихцем проклинаючи себе за те, що вплуталася в цю історію. «Знаєш, у педагогічних колективах такі колізії типові, — запевняли колеги-спеціалісти з містечкової психології. — Якщо хочеш до глибин збагнути, що відбувається в школі № 47, згадай Фамусова, який казав: «...не надобно иного образа, когда в глазах пример отца».

Комедії Грибоєдова з фамусовськими проблемами, на жаль, під рукою не було. Зате на очах і далі писалася херсонська непедагогічна поема.

Два роки тому Ганну Іващенко на альтернативній основі, з різницею в один голос, обрали директором середньої школи № 47. Коректна, миловида жінка, мабуть, створена для любові і материнства (у неї четверо дітей, троє з яких студенти-музиканти), прийшла в новий колектив з цікавою програмою і утопічними намірами поламати штучні бар'єри між учителями і учнями, подружити їх так, як бачила колись у Старосамбірській школі на Львівщині, на уроках заслуженого вчителя республіки Рожкевича. Але вдалося зробити не так уже й багато: розпочати ремонт приміщення, перевести школу на п'ятиденку, організувати україномовний клас і... викрити лакому «годівничку», біля якої благополучно існують цілі родинні клани.

Про початок своєї кар'єри Ганна Степанівна розповіла мені так:

— Я наважилася запитати завідуючого районним відділом народної освіти В. Федулова: «На якій підставі С. Покотило, дочці заступника директора школи, племінниці головного бухгалтера районо, людині, яка має торгову освіту, дали вести уроки трудового навчання, обіцяні досвідченій учительці-фахівцю? — і мене зразу ж почали цькувати. До того ж на очах у вчителів і дітей всієї школи.

А потім пішло-поїхало... Врешті-решт, було два її звільнення з директорської посади і два поновлення з допомогою народного суду.

А що ж опозиція? Вона твердить, що Ганна Степанівна примкнула до тієї групи, яка на виборах голосувала за її кандидатуру і тепер мстить своїм супротивникам, що Г. Іващенко не може самостійно прийняти жодного рішення, тому який з неї сучасний керівник; що в роботі директора виявлено серйозні порушення фінансової дисципліни; що, мовляв, у її долі активну участь взяли члени Народного руху України і Товариства української мови, і таким чином справа Іващенко стала в Херсоні знаменом боротьби всього українського, всього передового, прогресивного проти реакціонерів-бюрократів...

Потроху з-за куліс директорського кабінету і педагогічних рад розбрат між учительськими коаліціями виповз у шкільні кабінети. Від класу до класу, від однієї родини до іншої передавався поголос про п'ятдесят тисяч карбованців, виділених на ремонт школи, які нібито привласнила директриса. Брудні чутки формували громадську думку. Одного дня донька Ганни Степанівни, повернувшись із музичного училища, у відчаї сказала: «Все місто говорить, що ти — злодійка. Якщо це правда, то я повішуся».

— І тоді я вперше подумала, що, мабуть, увесь наш рід позначений чорною фатальною зіркою. Бо в кожному поколінні доводилося комусь з Іващенків жертвувати собою заради принципів: діда розкуркулили, дядька репресували, чоловік збожеволів і наклав на себе руки (дванадцять років ми з чотирма дітьми поневірялися по гуртожитках!). Господи, невже й мені, і моїм дітям теж уготоване місце в цьому ряду?.. — Ганна Степанівна спіткнулася на півслові і замовкла, бо в двері постукали. На порозі з'явився гурт старшокласників.

— А ви чому не на уроці? — запитала директриса таким тоном, ніби ставить це запитання щодня, добре знаючи наперед відповідь.

— А ми ж бойкотуємо!

Учителька, яка привела сюди школярів, подала «ноту протесту» 8-А класу, який з початку чверті ігнорує уроки математики і російської мови та літератури.

Із звернення учнів 8-А класу до районо і міськвно Херсона: «У зв'язку з терором нашого класу з боку вчителя алгебри і геометрії Черепащук Ольги Іванівни ми відмовляємося відвідувати її уроки. Ми не намірені терпіти ці образи, оскільки вони стосуються не тільки нас, але й учителів нашої школи: С. Покотило, А. Покотило, М. Бабаніної, І. Ліньова. ...Ми вважаємо, що нам можуть допомогти лище вищі інстанції... Поки не виконаєте наших вимог, ми відмовляємося відвідувати уроки математики і російської мови та літератури».

Так і хочеться сказати: який «дорослий» стиль!

— І як же Ольга Іванівна вас тероризує? — допитуюся.

— Вона обзиває нас «профанами», говорить погані слова про нашого класного керівника, а на останній контрольній виставила всім «двійки»...

Правда, до «бойкоту» 8-А класу був «бойкот» 9-А. З вимогами замінити вчительку хімії Т. Бабаніну, «яка не виконує своїх обов'язків — не дає знань». Але тоді, навпаки, педагоги «тероризували» заводіїв — дітей, які посміли написати скаргу на старших.

А до «бойкоту» 9-А торік, восени, був дводенний страйк учителів-супротивників Г. Іващенко. Біля виходу зі школи стояло кілька «регулювальників», які завертали усіх дітей додому: мовляв, не заважайте нам страйкувати — ми вимагаємо звільнення директора.

Тепер розумію, чому в пошуках глибин цього конфлікту мені радили згадати фамусовське твердження про приклад батьків.

— Це був просто прогул, — сказав В. Трамбовецький, голова комісії з питань народної освіти, культури і кадрів міської Ради народних депутатів, яка також розслідувала конфлікт у середній школі № 47. — І організатори цього бунту мають відповідати за порушення трудової дисципліни, бо вже набридло жити в країні, де закон, вибачте, як дишло... За такою логікою речей сьогодні «знищать» неугодну Іващенко, завтра — мене як неугодного депутата, а післязавтра — ще когось. Комісія зверталася з проханням до заврайвно В. Федулова, завміськвно В. Удовиченка, начальника обласного управління народної освіти В. Зубка: не заважайте працювати, не втручайтеся без крайньої потреби у справи цієї школи хоч би рік, не рвіть душі вчителям і дітям... Наші рішення проігнорували.

А школа продовжувала розхитуватися на «плаваючих» грунтах скарг, ультиматумів, доносів, чуток, пліток, демаршів... Як, власне, розхитується і досі.

— Нормальний мікроклімат зруйновано. Щоб змінити ситуацію, напевне треба розігнати весь педагогічний колектив, — розмірковувала завуч школи В. Лотошинська.

Хтозна... Без сумніву можна твердити сьогодні лише єдине — хтось мусить кинути білу хустку примирення! Якщо не задля теперішнього, то хоч би в ім'я майбутнього, в ім'я дітей, які стали заложниками вчительських амбіцій.

Дуже нелегко після всіх об'єктивних і суб'єктивних херсонських розмов розставляти свої акценти, щоб, бува, не викликати нової хвилі спростувань і бунтів. На мою думку, щоб стабілізувати життя колективу, хтось сьогодні має звільнити крісло. І якщо цією особою виявиться Ганна Степанівна, то органи правосуддя, які поновлювали незаконно звільнених педагогів школи № 47 (О. Черепащук, Г. Іващенко), повинні будуть розглянути питання й про відповідність своїм посадам керівників, котрі видавали і підписували необ'єктивні накази.

І останнє. Напередодні мого приїзду до Херсона в області працювала «кадрова» комісія Міністерства народної освіти УРСР. Але школу № 47 вона делікатно обминула, Незважаючи на те, що в найвищій інстанції про всі її «педагогічні» колізії добре знають. Як і знають про те, що тільки тоді шкільна оселя стає храмом знань і любові, коли в неї надійне підгрунтя. А закладається воно доброю рукою і чесною душею.

Катерина КІНДРАСЬ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Херсон.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ІСПИТ ДЛЯ КОЛЕДЖУ

Чотири технікуми в системі Держагропрому УРСР набули статусу коледжів — Одеський технічний, Хорольський агропромисловий на Полтавщині, Тальнівський будівельно-економічний і Шевченківський гідромеліоративний Черкаської області. Триступінчаста форма навчання передбачає підготовку кваліфікованих робітників, спеціалістів із середньою спеціальною освітою та молодших інженерів. Чим викликане створення навчальних закладів нового типу?

— Передусім ринковою економікою,— відповів Вячеслав Лисенко, заступник голови Держагропрому УРСР, начальник головного управління по кадрах і соціальних питаннях. — Треба створити гнучку систему підготовки кадрів.

Хорольський агропромисловий коледж, приміром, на відділення механізації сільського господарства прийме 120 учнів. Протягом двох курсів (перший ступінь) вони опанують професії тракториста-машиніста широкого профілю, слюсаря-ремонтника, водія автомобіля. За сумою балів, відповідно до вимог при переході з одного ступеня на інший, атестаційно-кваліфікаційна комісія вирішить, хто навчатиметься далі, а кого направити на виробництво. Процент відсіву, гадаю, встановить саме життя. Припустимо, 20 чоловік поповнили робітничий клас, а решта — сто — успішно подолала другий етап. І знову — кваліфікаційні випробування, держекзамени, дипломний проект і жаданий фах техніка-механіка. На підставі конкурсного відбору частина техніків обійме посади у господарствах агропромислового комплексу, а щасливці продовжать навчання на найвищому ступені — третьому. Успішно пройшовши своєрідні шлюзи, здобувши кваліфікацію молодшого інженера, вони прийдуть у трудові колективи на інженерні посади.

Здавалося б, задумане — прогресивний крок. Тільки б він не виявився із серії тих, які вкрай дезорганізували сільське господарство.

Проблем чимало. Наприклад, випускникам першого ступеня із свідоцтвом про присвоєння робітничої професії і другого — з дипломом спеціаліста середньої кваліфікації — шлях до коледжу не закритий. Попрацювавши на виробництві, вони за рішенням атестаційної комісії з урахуванням результатів повного тестування, можуть продовжити навчання на вищому ступені. Але як бути із загальноосвітніми предметами? Маючи таку пільгу, як необов'язковість середньої освіти,— навчальні плани коледжів узагалі виявляться вихолощеними від предметів гуманітарного спрямування — української мови та літератури, історії, іноземної... Згодьтеся, сучасне виробництво потребує не безмовного технаря. Адже, судячи з кваліфікації, молодший інженер — випускник коледжу — очолить нове виробництво. Отже, бути йому генератором живих думок. А як же без знання мови?

Запитань багато.

Володимир ЧОПЕНКО.

Фото Вячеслава ПУШКАРЬОВА.

7 квітня — Великдень

У Світлий День Христового Воскресення Веселих і Щасливих Свят

А дня першого в тижні прийшли вони рано вранці до гробу, несучи наготовані пахощі, та й застали, що камінь від гробу відвалений був. А ввійшовши, вони не знайшли тіла Господа Ісуса. І сталось, як безрадні були вони в цім, ось два мужі в одежах блискучих з'явились при них. А коли налякались вони й посхиляли обличчя додолу, ті сказали до них: «Чого ви, шукаєте Живого між мертвими? Немає Його тут, бо воскрес!»

(З Євангелії від Луки)

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Цими радісними й оживляючими словами вітаю вас, мої улюблені, з Празником понад празники — Воскресінням Господа і Спаса нашого Ісуса Христа.

Хрест, на якому закінчив своє земне життя Христос, став джерелом сили, яка породила церкву Христову — одвічну твердиню народу українського і скарбницю його духовних цінностей.

Понад тисячу років живе український народ з іменем Христа у серці своєму та йде за ним у блаженну вічність. Іде наш народ з Христом, знаючи, що хресний шлях Сина Божого на землі був густо покритий терниною. Таким самим протягом минулого тисячоліття був та ще й далі є шлях буття українського народу та його Святої Церкви.

У жорстокому XX столітті злочинні політики довели до масового руйнування храми Божі і все, що нагадувало про духовне багатство українського народу, та, що найболючіше, обсіяли Україну мільйонами могил страдників за Христа і за побожний народ український. Ще й досі на прапорах охочих до гноблення нашого народу написано погрозливе: «Не було, нема і бути не може»...

Спогади про давнє і недавнє минуле українського народу та його Святої Церкви кличуть нас у дні цьогорічного Великодня до порівнянь з теперішньою дійсністю, з сьогоднішнім станом церкви, передусім у святому ділі її служіння людині взагалі, а українській людині зокрема.

І тут ми маємо вже повну змогу вільно, прилюдно й урочисто голосити вічну істину, що «Христос воскрес із мертвих, смертю смерть здолав і тим, що у гробах, життя дарував!».

Та, на превеликий жаль, цю Великодню пісню-славень ще й досі не скрізь співають рідною мовою, мовою матерів, бабунь та прабабунь наших. Не співають, хоч і минули вже часи страху і кари за її прилюдне співання, а теперішня державна влада України виявляє все більше розуміння великої ваги УАПЦеркви в структурі Української держави, як церкви незалежної в своєму внутрішньому житті й управлінні від чужих церковних і політичних центрів.

Незважаючи на всі злодіяння наших нелюбів, ми повинні виявити з нагоди Великодня єдиномислie, здобутись на найбільш доступні християнинові зусилля та всеперемагаючу своєю силою взаємну любов і з нагоди світлого Воскресіння Христа обнімімо навіть тих, що ненавидять нас, простімо все ради Воскресіння і скажімо один одному «Браття», співаючи: «Христос воскрес із мертвих, смертю смерть здолав і тим, що у гробах, життя дарував!».

Патріарх МСТИСЛАВ.

ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

З часів розп'яття і воскресіння Ісуса Христа минуло майже дві тисячі літ. Чому ж ця подія торкається нас, людей XX століття, сьогодні. Змінився спосіб життя людини. А Церква Христова незмінно проповідує Воскресіння Христове. Яким чином прощення гріхів, заради чого страждав на хресті Христос, стає прощенням наших гріхів сьогодні? Як вічне життя воскреслого Христа стає нашим вічним життям? Як перемога Христа над смертю звільняє від смерті нас?

Відповіді на ці запитання дає нам преподобний Симеон Новий Богослов. Він закликає нас роздумувати і досліджувати, в чому полягає таїна Воскресіння Христового. Воно є джерелом життя і миру, руйнуванням смерті і пекла. Смерть людини вже не вважається у християн смертю, але «спокоєм і сном». Бо Бог наш не є Богом мертвих, і всі ми — живі діти Отця Небесного.

Возлюблені в Господі браття і сестри! Сердечно вітаю вас з святом Великодня. Молитовно бажаю від воскреслого Христа великих і багатих милостей преосвященним архіпастирям, що ревно несуть своє єпископське служіння в ім'я слави Божої і на благо Вітчизни; пастирям — смиренним трудівникам на ниві церковній, які сумлінно виконують свій пастирський обов'язок; ченцям за їхній добрий подвиг в ім'я віри і всім благочестивим людям, що з любов'ю беруть участь у житті церкви.

Нехай увінчає воскреслий Господь благою допомогою наші зусилля жити й трудитись так, як зобов'язує звання християнина, берегти віру, бути терплячими у випробуваннях, прагнути до миру і взаєморозуміння і, згідно з вченням апостола Павла, сприймати, як своє власне, горе ближнього свого. Світло Воскресіння Христового нехай перебуває в серцях наших, на всіх шляхах життя кожного з нас, щоб усім нам приличитися до вічного життя, завжди прославляючи Спасителя Ісуса Христа.

Воістину Христос воскрес!

Митрополит ФІЛАРЕТ.

Богослови називають Вели (Пасха — від ст.-юд. пейса проходження) «святом свят і то вом із торжеств». Це одне з ловніших християнських свят. основа — дивне воскресіння Христа, який був розіп'ятий на Хресті за ви синедріону, затвердженим римським намі Понтієм Пілатом. Серед юдейських свят також займає перше місце. Але тут пасхал тиви формуються на біблійній оповіді про юдеїв з Єгипту. Пророк Мойсей з волі Бог 1313 року до Різдва Христова визволив давніх юдеїв із рабства фараонів. Тому вважається у юдеїв святом свободи, а ще — всякого порятунку, звільнення.

Велик

Та генеза святкування Великодня ци но, не вичерпується, а має дуже давню іс тісне переплетіння з етнічними святами і ціями. Можливо, виникнення свята сталося часів Древнього Ізраїлю, коли юдеї були к ками і в основному займалися скотарство як про це йдеться у Біблії: «І призвав усіх старших Ізраїльових, і сказав їм: вибе візьміть собі агнців по сімействах ваших літь пасху;» (Вихід 12:21). Біблія також с про пізніше злиття свята скотарів та земле юдейських племен: «Ось свята Господні..: ший місяць, в чотирнадцятий день місяц ром — Пасха Господня. А в п'ятнадцяти того ж місяця — свято опрісноків Госп (Левіт. 23:4—6).

Історики релігій і етнологи знаходять у янському святі Пасхи сліди впливу багать ніх культів, які існували в дохристи гіях. Перекази про вмираючих і богів були у стародавніх греків та фін єгиптян та фрігійців. Ось один з них — п гічну смерть і воскресіння давньоєгипетсь га Осіріса.

Храмові жерці розказували людям, що сином бога землі Геба і богині неба Ну ний брат Сет убив Осіріса, розрубав ті частин і розкидав по всій країні. Ісіда, вір жина Осіріса, розшукала їх, зібрала і о тіло. Таке дивне воскресіння забезпечувал хто вірив у це, вічне потойбічне життя. воскресіння Осіріса відзначалося в Дре Єгипті дуже урочисто. Народ збирався по

Двері відчинив елегантний чоловік у бі чорною краваткою-метеликом. Вишукан з королівськими манерами. Спочатку м двері випадково відчинилися не в те століття вітальня «хрущоби» враз остудила дивовижн варто було зробити крок, щоб іще раз пере живе незвичайна людина. Представник тієї рі го часу породи, що колись називалась — ар

Світ **Ераста Володимировича Біняшев**... же багато. Він — кандидат медичних нау... вчений секретар недавно сформованого міжг во-інженерного центру фізики живого та мі зонансної терапії «Відгук» при Раді Міністрів лодимирович і автор альбому «Українські п ного 1968 року, по суті, єдиного на Україні го змісту у післявоєнний час. Ця книга об'є шедеври народного мистецтва — писанкарст гіонів України.

Наша розмова, можливо, певною мірою да різнобічні інтереси Ераста Володимировича.

ПИСАНКОВ ВСЕСВ

— Що спонукало вас поринути в дослідження писанок?

— Народився я й виріс у Дніпропетровську, місті, вщент зрусифікованому, з тотальною руйнацією майже всіх наших духовних цінностей. Тому, певно, у дитинстві фізично не міг бачити писанки — їх просто не було. Уперше побачив їх у Ленінграді, під час навчання у військово-медичній академії імені С. М. Кірова. Це було в музеї етнографії народів Радянського Союзу. Ось відтоді поряд з високою медичною наукою в моїй душі знайшлося місце й писанкам. Вони заполонили мене. Це чи не вана галу родної ку

— А хі ного мисте му стані?

— П ткацтво, вання, на якось жив від 30-х но тоталь

На схід ни цю ін легше бул ж мільйо традицій знищені мусовим бір... Утім

РИСТОС ОСКРЕС!

...и й оживляю-
...аю вас, мої
...ником понад
...нням Гос-
...ашого Ісуса

...закінчив своє
...тос, став дже-
...а породила
...у — одвічну
...у українського
...духовних цін-

...років живе
...род з іменем
...ому та йде
...у вічність.
...Христом, зна-
...шлях Сина
...був густо пок-
...Таким самим
...о тисячоліття
...є шлях буття
...оду та його

...XX столітті
...довели до
...ння храми Бо-
...адувало про
...о українського
...найболючіше,
...мільйонами
...за Христа і
...род українсь-
...прапорах
...ння нашого
...погрозливе:
...бути не мо-

...авнє і недав-
...ського народу
...Церкви кли-
...горічного Ве-
...янянь з тепе-
..., з сьогод-

нішнім станом церкви, передусім у святому ділі її служіння людині взагалі, а українській людині зокрема.

І тут ми маємо вже повну змогу вільно, прилюдно й урочисто голосити вічну істину, що «Христос воскрес із мертвих, смертю смерть здолав і тим, що у гробах, життя дарував!»

Та, на превеликий жаль, цю Великодню пісню-славень ще й досі не скрізь співають рідною мовою, мовою матерів, бабунь та прабабунь наших. Не співають, хоч і минули вже часи страху і кари за її прилюдне співання, а теперішня державна влада України виявляє все більше розуміння великої ваги УАПЦеркви в структурі Української держави, як церкви незалежної в своєму внутрішньому житті й управлінні від чужих церковних і політичних центрів.

Незважаючи на всі злодіяння наших нелюбів, ми повинні виявити з нагоди Великодня єдиномисліє, здобутись на найбільш доступні християнським зусилля та всеперемагаючу своєю силою взаємну любов і з нагоди світлого Воскресіння Христа обнімімо навіть тих, що ненавидять нас, простімо все ради Воскресіння і скажімо один одному «Браття», співаючи: «Христос воскрес із мертвих, смертю смерть здолав і тим, що у гробах, життя дарував!».

Патріарх МСТИСЛАВ.

Великий день

БОГОСЛОВИ називають Великдень (Пасха — від ст.-юд. пейсах — проходження) «святом свят і торжеством із торжеств». Це одне з найголовніших християнських свят. Його основа — дивне воскресіння Ісуса Христа, який був розіп'ятий на Хресті за вироком синедріону, затвердженим римським намісником Понтієм Пілатом. Серед юдейських свят Пасха також займає перше місце. Але тут пасхальні мотиви формуються на біблійній оповіді про вихід юдеїв з Єгипту. Пророк Мойсей з волі Бога Яхве 1313 року до Різдва Христова визволив стародавніх юдеїв із рабства фараонів. Тому Пейсах вважається у юдеїв святом свободи, а ще ширше — всякого порятунку, звільнення.

Та генеза святкування Великодня ці... зумо... но, не вичерпується, а має дуже давню історію і тісне переплетіння з етнічними святами і традиціями. Можливо, виникнення свята сталося ще за часів Древнього Ізраїлю, коли юдеї були кочівниками і в основному займалися скотарством. Ось як про це йдеться у Біблії: «І призвав Мойсей усіх старших Ізраїльових, і сказав їм: виберіть та візьміть собі агнців по сімействах ваших і заколіть пасху;» (Вихід 12:21). Біблія також свідчить про пізніше злиття свята скотарів та землеробних юдейських племен: «Ось свята Господні...: В перший місяць, в чотирнадцятий день місяця вечором — Пасха Господня. А в п'ятнадцятий день того ж місяця — свято опрісноків Господу...» (Левіт. 23:4—6).

Історики релігій і етнологи знаходять у християнському святі Пасхи сліди впливу багатьох древніх культів, які існували в дохристи...ських релігіях. Перекази про вмираючих і ...оресаючих богів були у стародавніх греків та фінікійців, єгиптян та фрігійців. Ось один з них — про трагічну смерть і воскресіння давньоєгипетського бога Осіріса.

Храмові жерці розказували людям, що він був сином богу землі Геба і богині неба Нут. Підступний брат Сет убив Осіріса, розрубав ті... на ... частин і розкидав по всій країні. Ісіда, вірна дружина Осіріса, розшукала їх, зібрала і оживила тіло. Таке дивне воскресіння забезпечувало усім, хто вірив у це, вічне потойбічне життя. Свято воскресіння Осіріса відзначалося в Древньому Єгипті дуже урочисто. Народ збирався по храмах, оплакував його смерть. Опісля наставав загальний тріумф, і єгиптяни стрічали один одного радісними словами: «Осіріс воскрес!».

Пасхальний ритуал не завжди був таким, як нині. Християни спочатку відзначали смерть і страждання Ісуса Христа. На Великдень відправлялися тужливі служби, а люди постилися та оплакували Христа. Та й святкування Пасхи у багатьох було одночасним з юдейською — на чотирнадцятий день місяця Нісана.

Християнство швидко розвивалось, набувало чітких організаційних форм, викристалізовувались теологічні концепції та канони, поширювався вплив на все нові народи, прихильнішою ставала до християнської ідеології держава. Воно ставало самодостатнім і не бажало більше терпіти двозначностей, а тим більше прямих свідчень зв'язку з іншими релігіями та етнічними культами. Закономірним довершенням цього стрімкого злету християнства став 1-й Вселенський Собор 325 року. Там було прийнято Символ Віри, вироблено 20 канонів, осуджено аріанство як «безбожну єресь», а також установлено час святкування Пасхи для християн.

Апостоли Пилип і Іоан у церквах Малої Азії запровадили такий порядок святкування Пасхи. На чотирнадцятий день місяця Нісана вони завершали пасхальну вечерю, як і юдеї, а через три дні, незалежно від дня тижня, святкували воскресіння їхнього Учителя і Господа Ісуса Христа. Апостоли Петро й Павло в церквах інших країн встановили святкування Пасхи першого дня тижня, котрий тепер називається неділею, після чотирнадцятого дня місяця Нісана, а пасхальна ве...ря завершувалась напередодні цього дня, тобто суботу (від юд. шабат — день спокою).

Іншою причиною, що викликала розбіжності у святкуванні Пасхи, є календар, який в той час, як і тепер, не був єдиним для всіх народів. Народ ізраїльський вів лік часу за місяцем. Поява серпа нового місяця була у них початком місяця календарного. Період між молодиками становить 29,5 діб. Через це тривалість одних місяців була 29 днів, інших — 30, а всього рік мав 12 таких місяців. Внаслідок такого ліку місячний рік відставав від сонячного на 11 днів. Для того щоб не було такого великого відставання, юдеї через кожні три роки після дванадцятого місяця Адара додавали тринадцятий місяць і назвали його Веадаром або Адаром додатковим.

У римлян і єгиптян був сонячн...
Однак і в них також різниця, у єги...
лічувалося 365 днів, а в римлян ...

У 45 році до Різдва Христового ...
астронома Созічена за часів царюв...
заря було проведено реформу кале...
так званий Юліанський календар ...
Але і цей календар був далеким ві...
За 400 років він відставав від об...
навколо Сонця на три дні.

Місіонерська робота апостола П...
сяг з проповіддю Євангелії меж с...
охопила на той час багато країн. ...
де виникли християнські церкви, ...
один календар — Юліанський.

Про дату святкування Великод...
літті виникла суперечка між рим...
пом і малоазіатськими церквами. ...
вимагав від усіх християнських це...
ти Пасху першої неділі після чоти...
сана, малоазіатські церкви ж про...
римуватися звичаю святкувати Ве...
тирнадцятий день місяця Нісана, ...
дня тижня.

Смирневський єпископ Полікар...
учнем апостола Іоана, 158 року ...
Христового відвідав римського єп...
у різних церковних справах і, зок...
святкування Великодня. Єпископ ...
ней також намагався улагодити ц...
юності він знав єпископа Полікар...
кому імператорові Маркові Аврел...
воду писав листа єпископу Рима ...
речка про день святкування Пасхи...
ро постала перед усіма церквами...
року. На цей час були влаштовані...
копів і між ними почалося листу...
посередництву Іринея та інших су...
ті вирішили. До Нікейського Со...
азіатським церквам дозволили ...
звичаю святкування Великодня.

Календар юдеїв був складним, ...
тирнадцятого Нісана — справа ...
вирішив, що день Воскресіння Іс...
значатиметься у першу неділю ...
рівнодення та повного місяця і пі...
повного тижня з часу юдейської П...
ви, що вони ніколи не збігатимуть...
церкви складають пасхалії за Юл...
дарем, а Римсько-Католицька — ...
ким (новий стиль), запроваджени...
пою Григорієм XIII.

Таким чином, Великдень є свят...
яке кожного року відзначається у...
може припадати на період з 22 ...
квітня за старим стилем. Цього р...
ресіння Спасителя відзначається ...

Сер...
співробітник Інституту філософ...

ОІСТИНУ ОСКРЕС!

...тя і воскре-
...иста минуло
...літ. Чому ж
...єва нас, людей
...годні. Змінився
...дині. А Церк-
...змінно пропо-
...ння Христове.
...щення гріхів,
...ждав на хрес-
...прощенням на-
...дні? Як вічне
...о Христа стає
...иттям? Як пе-
...на смертю
...рті нас?

...запитання дає
...й Симеон Но-
...закликає нас
...досліджувати, в
...на Воскресіння
...о є джерелом
...нуванням сме-
...рть людини вже
...християн смер-
...м і сном». Бо
...огом мертвих,
...діти Отця Не-

...Господі браття
...чно вітаю вас
...одня. Молитов-
...воскреслого
...і багатих ми-

лостей преосвященним архіпастирям, що ревно несуть своє єпископське служіння в ім'я слави Божої і на благо Вітчизни; пастирям — смиренним трудівникам на ниві церковній, які сумлінно виконують свій пастирський обов'язок; ченцям за їхній добрий подвиг в ім'я віри і всім благочестивим людям, що з любов'ю беруть участь у житті церкви.

Нехай увінчає воскреслий Господь благою допомогою наші зусилля жити й трудитись так, як зобов'язує звання християнина, берегти віру, бути терплячими у випробуваннях, прагнути до миру і взаєморозуміння і, згідно з вченням апостола Павла, сприймати, як своє власне, горе ближнього свого. Світло Воскресіння Христового нехай перебуває в серцях наших, на всіх шляхах життя кожного з нас, щоб усім нам прилучитися до вічного життя, завжди прославляючи Спасителя Ісуса Христа.

Воістину Христос воскрес!

Митрополит ФІЛАРЕТ.

ПИСАНКОВИЙ ВСЕСВІТ

ДВЕРІ відчинив елегантний чоловік у білому жилеті, з чорною краваткою-метеликом. Вишуканий, просто-таки з королівськими манерами. Спочатку мені здалося, що двері випадково відчинилися не в те століття. Втім, тісненька вітальня «хрущоби» враз остудила дивовижне враження. Та варто було зробити крок, щоб іще раз пересвідчитися — тут живе незвичайна людина. Представник тієї рідкісної для нашого часу породи, що колись називалось — аристократ духу.

Світ Ераста Володимировича Біняшев... вміст... дуже багато. Він — кандидат медичних нау..., ...вмічник дир...ора, вчений секретар недавно сформованого міжгалузевого науково-інженерного центру фізики живого та мікрохвильової резонансної терапії «Відгук» при Раді Міністрів УРСР. Ераст Володимирович і автор альбому «Українські писанки», випущеного 1968 року, по суті, єдиного на Україні видання подібного змісту у післявоєнний час. Ця книга об'єднала дивовижні шедеври народного мистецтва — писанкарства — з усіх регіонів України.

Наша розмова, можливо, певною мірою дасть уявлення про різнобічні інтереси Ераста Володимировича.

— Що спонукало вас поринути в дослідження писанок?

— Народився я й виріс у Дніпропетровську, місті, вщент зрусифікованому, з тотальною руйнацією майже всіх наших духовних цінностей. Тому, певно, у дитинстві фізично не міг бачити писанки — їх просто не було. Уперше побачив їх у Ленінграді, під час навчання у військово-медичній академії імені С. М. Кірова. Це було в музеї етнографії народів Радянського Союзу. Ось відтоді поряд з високою медичною наукою в моїй душі знайшлося місце й писанкам. Вони заполонили мене. Це чи не найбільш зруйнована галузка нашої народної культури.

— А хіба інші види народного мистецтва були в кращому стані?

— Пісенна творчість, ткацтво, гончарство, вишивання, народний танець хоч якось животіли. Писанкам же від 30-х років було оголошено тотальну війну.

На східних землях України цю інквізиторську акцію легше було здійснювати, бо ж мільйони носіїв народних традицій були чи то фізично знищені голодом, чи то примусовим виселенням у Сибір... Утім, я бачив, як на базарах Косова міліціонери розтоптували писанки. Хоча цей погром не йде в жодне порівняння з тією боротьбою, яку було оголошено писанкарству Митрополичим указом XV століття, коли церква оголосила анафему виявам язичницької релігії.

Тож писанки, як і чимало інших ознак наших древніх вірувань, скажімо, купальське свято, вплелися в сьогоденну християнську релігію.

— Виходить, Ерасте Володимировичу, українські писанки — то наш спадок з дохристиянських часів. А чому їх приурочують до Великодня?

— Гадаю, відповідь проста. Наші предки святкували повернення життєдайного сонця. Це, звісно, відбувалося навесні, коли все розквітало, оживало, коли й кров у людей грала по-новому. Окрім різноманітних ритуальних танців, ігрищ, до цього щасливого дня розписувалися яйця. Причому дуже складними оберегами—знаками заклинання. Яйця здавалися тодішнім нашим пращурам чимось надто втаємниченим. Вдумаймося: щось схоже на камінець, наповнене жовтобілою рідиною, й дає життя птахам... Хіба не диво? Тільки після наукових досліджень геніального Леонардо да Вінчі людство хоч трохи почало щось розуміти в цих біологічних процесах.

Культ яйця був властивий й іншим народам, з тією лише різницею, що саме українці обрали його об'єктом для розписування оберегами, заклинальними символами. Віра в них була надто великою.

Ще за дохристиянською традицією Пасху на Україні називають й Великоднем, тобто великим днем великого сонцестояння. А культ розписаного яйця з'явився в християнстві, за різними свідченнями, коли Марія-Магдалина сказала Пілату, що Ісус воскрес. І на знак цього піднесла йому яйце.

— Гадаю, що орнаментика писанок — велика, цікава книга. Що вам вдалося в ній розшифрувати? Зокрема, що тут збереглося з язичницьких часів, а що привнесено наступними поколіннями?

— Стверднo можна сказати, що абсолютна більшість орнаменту українських писанок збереглася з прадавніх часів. Кожен з елементів мав своє ідеологічне значення. Найбільш поширені знаки заклинання — на честь небесного світила — Сонця. На другому місці стоять так звані рослинні орнаменти. Очевидно, вони походять від культу дерева життя і, як правило, наз...
...цями, вазон...
...ся ці візеру...
...гінців. Одні...
...ніших уз...
...життя слід ...
Не випадко...
...століть кні...
...лодимир ви...
...символом.

Вдалося ...
...ти й ще од...
...очко. Він і ...
на писанках...
Чернігівщин...
...волове око. ...
всевидящого...
який вважа...
...ронцем хати...
...ше, але та...
знаки закли...
...ляді хвиляс...
безконечни...
ще з час...
культури, д...
...ся для оздо...
...го посуду. ...
тисячі ро...
орнамент з...
греків, і н...
меандром.

Досить ...
й знаки за...
го змія, ф...
уявленнями...
— запліднен...
жіночої ста...
го на земл...
жали весня...
сонку. Її м...
цьому боже...
сонкою обк...
й крашанки...
день.

На жаль...
ли до наши...
ні, богині ...
рували у в...
ганчика із ...
ри, до сон...
виключено, ...

 Голос України

оплакував його смерть. Опісля наставав загальний тріумф, і єгиптяни стрічали один одного радісними словами: «Осіріс воскрес!».

Пасхальний ритуал не завжди був таким, як нині. Християни спочатку відзначали смерть і страждання Ісуса Христа. На Великдень відправлялися тужливі служби, а люди постилися та оплакували Христа. Та й святкування Пасхи у багатьох було одночасним з юдейською — на чотирнадцятий день місяця Нісана.

Християнство швидко розвивалось, набувало чітких організаційних форм, викристалізовувались теологічні концепції та канони, поширювався вплив на все нові народи, прихильнішою ставала до християнської ідеології держава. Воно ставало самодостатнім і не бажало більше терпіти дво-

...сий день

значностей, а тим більше прямих свідчень зв'язку з іншими релігіями та етнічними культами. Закономірним довершенням цього стрімкого злету християнства став 1-й Вселенський Собор 325 року. Там було прийнято Символ Віри, вироблено 20 канонів, осуджено аріанство як «безбожну єресь», а також установлено час святкування Пасхи для християн.

Апостоли Пилип і Іоан у церквах Малої Азії запровадили такий порядок святкування Пасхи. На чотирнадцятий день місяця Нісана вони завершали пасхальну вечерю, як і юдеї, а через три дні, незалежно від дня тижня, святкували воскресіння їхнього Учителя і Господа Ісуса Христа. Апостоли Петро й Павло в церквах інших країн встановили святкування Пасхи першого дня тижня, котрий тепер називається неділею, після чотирнадцятого дня місяця Нісана, а пасхальна вечеря завершувалась напередодні цього дня, тобто суботу (від юд. шабат — день спокою).

Іншою причиною, що викликала розбіжності у святкуванні Пасхи, є календар, який в той час, як і тепер, не був єдиним для всіх народів. Народ ізраїльський вів лік часу за місяцем. Поява серпа нового місяця була у них початком місяця календарного. Період між молодиками становить 29,5 діб. Через це тривалість одних місяців була 29 днів, інших — 30, а всього рік мав 12 таких місяців. Внаслідок такого ліку місячний рік відставав від сонячного на 11 днів. Для того щоб не було такого великого відставання, юдеї через кожні три роки після дванадцятого місяця Адара додавали тринадцятий місяць і назвали його Веадаром або Адаром додатковим.

У римлян і єгиптян був сонячний календар. Однак і в них також різниця, у єгиптян у році налічувалося 365 днів, а в римлян — 355.

У 45 році до Різдва Христового за пропозицією астронома Созичена за часів царювання Юлія Цезаря було проведено реформу календаря. Введено так званий Юліанський календар (старий стиль). Але і цей календар був далеким від досконалості. За 400 років він відставав від обертання Землі навколо Сонця на три дні.

Місіонерська робота апостола Павла, який досяг з проповіддю Євангелії меж сучасної Іспанії, охопила на той час багато країн. У всіх країнах, де виникли християнські церкви, знали тільки один календар — Юліанський.

Про дату святкування Великодня ще у II столітті виникла суперечка між римським єпископом і малоазіатськими церквами. Єпископ Риму вимагав від усіх християнських церков святкувати Пасху першої неділі після чотирнадцятого Нісана, малоазіатські церкви ж продовжували дотримуватися звичаю святкувати Великдень на чотирнадцятий день місяця Нісана, незалежно від дня тижня.

Смирневський єпископ Полікарп, який був учнем апостола Іоана, 158 року після Різдва Христового відвідав римського єпископа Анікета у різних церковних справах і, зокрема, у справі святкування Великодня. Єпископ Ліонський Іриней також намагався улагодити цю суперечку. В юності він знав єпископа Полікарпа, а при римському імператорові Маркові Аврелії з цього приводу писав листа єпископу Рима Віктору. Суперечка про день святкування Пасхи особливо гостро постала перед усіма церквами близько 196 року. На цей час були влаштовані зібрання єпископів і між ними почалося листування. Завдяки посередництву Іринея та інших суперечку нарешті вирішили. До Нікейського Собору 325 року азіатським церквам дозволили триматися свого звичаю святкування Великодня.

Календар юдеїв був складним, визначення чотирнадцятого Нісана — справа непроста. Собор вирішив, що день Воскресіння Ісуса Христа відзначатиметься у першу неділю після весняного рівнодення та повного місяця і після закінчення повного тижня з часу юдейської Пасхи та за умови, що вони ніколи не збігатимуться. Православні церкви складають пасхалії за Юліанським календарем, а Римсько-Католицька — за Григоріанським (новий стиль), запровадженим 1582 року папою Григорієм XIII.

Таким чином, Великдень є святом «кочівним», яке кожного року відзначається у різні числа і може припадати на період з 22 березня по 25 квітня за старим стилем. Цього року свято воскресіння Спасителя відзначається 7 квітня.

Сергій ЗДІОРУК,
співробітник Інституту філософії АН УРСР.

ТВОРЦІ ТІЛА ХРИСТОВОГО

На підвіконні, в містких чанах, дерев'яних рундуках покоївся сивий борошняний натрус. Пахло вчиненим тістом. Рівний, як свічка, ігумен Антоній востаннє оглядав обладунки. Одчинив віко скрині, наповненої замісом:

— Підійшло... Пора!

Спервовіку Богові приносили офіру, серед якої і хлібна пожертва. Господь наказав старозаповітньому Мойсею: «І зробиш стола з акацийного дерева... і пообкладаєш його щирим золотом... А на столі покладеш хліб показний, що завжди перед Моїм лицем». Навіть рецепт долучив: «А коли хто принесе жертву, жертву хлібну для Господа, то нехай пшенична мука буде жертва його, а він поллє на неї оливи і дасть на неї ладану». Узагалі ж Мойсей, укладаючи заповіт народу з Богом, окропив усіх кров'ю жертовного агнця. А весняного четверга 30-го року першого століття нашої ери Ісус Назарянин разом з апостолами наміривса спожити пасхальну вечерю. Без крові. Натомість — чаша з вином та хліб. Поламавши його, Христос сказав: «Прийміть, споживайте, це — тіло Моє». Як жертовний агнець за людей. Чаша з вином обійшла коло: «Пийте з неї всі, бо це — кров Моя Нового Заповіту...». У цій священній трапезі Бог і людина єднаються не в реальній крові, а символічній, оскільки виноградне вино — це кров землі, а хліб — її плоть. Апостоли здійснювали Святе Причастя за заповітом і прикладом Всевишнього і навчили цьому нас.

Набираючи обертів, запрацювали розкаточні агрегати, пропускаючи тісто крізь вальці. Проскурники, що обіруч обступили довгасті столи, з тонких тістових листів спеціальними формами-штампами вирізають верхівки проскур. Печатки із зображенням святого Іова Почаївського, Почаївської Богородиці, її життєдайної стопи... Голівки складають на дерев'яні дека — 104 штуки на одному, прикривають поліетиленовою плівкою, аби не засихали, і складують в електропечах з мінімальною температурою. Щоб підійшли... Низи проскур — звичайні тістові кругляші — розміщують на жерстяних жаровнях і також садовлять у піч. Чому проскура складається з двох половинок? Вони символізують два єства Ісуса Христа — Боже й людське.

Заключна операція — «складання» обох половинок хлібців. Отець Антоній відрегулював пульверизатор і низи скропив водою для клейкості з маківкою. Послушники тонкими шпичками «випускали» з проскур повітря. Аби не дармувати, напросився на послуги до Шишкіна: готувати під свіжий випік плетені кошики. Піт застилав очі. Коли бракувало сил, ченці збадьорювали себе молитвою:

— Господи Ісусе Христе, Сине Божий, помилуй нас!

Їм вторили басовитими голосами:

— Пресвятая Богородице, спаси нас!

У «гарячий цех» долинув дзвоник, скликаючи на вечерю у трапезну. Та було не до споживку: ніколи.

У запівночну годину Василь Шишкін витяг з печі готові насушники. Найбільшу проскуру із зображенням «стопочки» загорнув у чисту полотнинку й одіклав убік: наміснику монастиря.

— Із сьогоднішнього замісу вийшло десять тисяч проскур. І так — двічі на тиждень. На великі релігійні свята, бува, й більше доводиться випікати. Наша продукція не черствіє.

Уранці, в першій частині Літургії, — проскомидії, священик візьме першу (агнцеву) проскуру і списиком виріже серцевину у вигляді куба, проткнувши правий бік. «Та один з вояків списом бока Йому проколов, — і зараз витекла звідти кров та вода». З «богородичного» хлібця вийме часточку на честь Божої Матері, із сусіднього — дев'ять шматочків на спомин святих. Ще з двох проскур — за живих і мертвих. Така ж доля спіткає і людські приносини, що громадяться у вівтарі. Вийняті шматочки поглине чаша з вином. І звершиться Таїнство.

...Поволі просуваються до духівника із позолоченим, оздобленим рослинним орнаментом і плетінкою, потирем причасники. «Хто тіло Моє споживає і кров Мою п'є, той має вічне життя, і того воскрешу Я останнього дня».

Володимир ЧОПЕНКО,
журналіст.

Почаїв
Тернопільської області.

у жилеті, з
просто-таки
здалося, що
м, тісненька
аження. Та
итися — тут
ї для нашо-
рат духу.
зміст ду-
дир...ора,
вого науко-
ильової ре-
Р. Ераст Во-
и», випуще-
ня подібно-
дивовижні
з усіх ре-

влення про

...ИЙ ...Т

ільш зруйно-
нашої на-
...
ї види народ-
були в кращо-

творчість,
арство, виши-
танець хоч
Писанкам же
уло оголоше-
ну.
млях Украї-
орську акцію
снювати, бо
ів народних
..., чи то фізично
...ним у Си-
...ив, як на ба-

зарах Косова міліціонери розтоптували писанки. Хоча цей погром не йде в жодне порівняння з тією боротьбою, яку було оголошено писанкарству Митрополичим указом XV століття, коли церква оголосила анафему виявам язичницької релігії.

Тож писанки, як і чимало інших ознак наших древніх вірувань, скажімо, купальське свято, вплелися в сьогоденну християнську релігію.

— Виходить, Ерасте Володимировичу, українські писанки — то наш спадок з дохристиянських часів. А чому їх приурочують до Великодня?

— Гадаю, відповідь проста. Наші предки святкували повернення життєдайного сонця. Це, звісно, відбувалося навесні, коли все розквітало, оживало, коли й кров у людей грала по-новому. Окрім різноманітних ритуальних танців, ігрищ, до цього щасливого дня розписувалися яйця. Причому дуже складними оберегами — знаками заклинання. Яйця здавалися тодішнім нашим пращурам чимось надто втаємниченим. Вдумаймося: щось схоже на камінець, наповнене жовтобілою рідиною, й дає життя птахам... Хіба не диво? Тільки після наукових досліджень геніального Леонардо да Вінчі людство хоч трохи почало щось розуміти в цих біологічних процесах.

Культ яйця був властивий й іншим народам, з тією лише різницею, що саме українці обрали його об'єктом для розписування оберегами, заклинальними символами. Віра в них була надто великою.

Ще за дохристиянською традицією Пасху на Україні називають й Великоднем, тобто великим днем великого сонцестояння. А культ розписаного яйця з'явився в християнстві, за різними свідченнями, коли Марія-Магдалина сказала Пілату, що Ісус воскрес. І на знак цього піднесла йому яйце.

— Гадаю, що орнаментика писанок — велика, цікава книга. Що вам вдалося в ній розшифрувати? Зокрема, що тут збереглося з язичницьких часів, а що привнесено наступними поколіннями?

— Ствердно можна сказати, що абсолютна більшість орнаменту українських писанок збереглася з прадавніх часів. Кожен з елементів мав своє ідеологічне значення. Найбільш поширені знаки заклинання — на честь небесного світила — Сонця. На другому місці стоять так звані рослинні орнаменти. Очевидно, вони походять від культу дерева життя і, як правило, називаються деревцями, вазонками. Складаються ці візерунки з трьох пагінців. Одним з найдовершеніших узагальнень дерева життя слід визнати тризуб. Не випадково, через кілька століть київський князь Володимир вибрав його своїм символом.

Вдалося мені розшифрувати й ще один знак — волове очко. Він і досі зустрічається на писанках Гуцульщини. На Чернігівщині його називають волове око. Це зображення всевидящого ока бога Велеса, який вважався головним охоронцем хатньої худоби. Менше, але також подибуються знаки заклинання води у вигляді хвилястих орнаментів — безконечник. Він походить ще з часів Трипільської культури, де використовувався для оздоблення керамічного посуду. Лише через три тисячі років аналогічний орнамент з'явився у древніх греків, і назвали вони його меандром.

Досить добре збереглися й знаки заклинання небесного змія, функції якого, за уявленнями наших пращурів, — запліднювали все суще жіночої статі. Посланцем його на землі символічно вважали весняну травичку, сон-сонку. Її малювали на догоду цьому божеству. Й досі сонконою обкладають писанки й крашанки, паску на Великдень.

На жаль, найменше дійшли до наших часів зображення прадавньої богині Берегині, богині Мокош. Її відтворювали у вигляді жучка, тарганчика із здійнятими догори, до сонця, руками. Не виключено, що зображення Оранти, теж з піднятими догори руками у київському Софіївському соборі, треба розуміти як внутрішнє визнання язичниками християнської віри своєю.

Ще дуже цікаві писанки — сорококлинці. Очевидно, деякою мірою — це календарні писанки.

Характерно, що за тисячоліття християнства на Україні писанки в більшості своїй не мають в деталях розпису чогось від християнства, окрім монастирських мальованок. Мабуть, сталося це тому, що вважалося великим гріхом вводити в орнамент нові деталі. Здебільшого на писанках залишали написи: «Христос воскрес», або скорочено: «Х. В.». І лише на початку XX століття з'являються поодинокі спроби зобразити розп'яття та церковки.

— І останнє запитання. Чи й далі досліджуватимете цей незбагненний материк?

— Так. Кілька років тому запланував величезне за обсягом видання — багатотомний атлас українських писанок. Нині вже майже готовий перший том. Це писанки Гуцульщини, близько тисячі їх зображень. Аналогічні за обсягом будуть й наступні три томи про писанки Поділля...

А тепер прошу прийняти щирі вітання з Великоднем! Найщиріші побажання колективу вашого прекрасного часопису, який, вірю, стане одним з найдемократичніших на Україні. Сердечні вітання читачам «Голосу України» — Христос Воскрес!

Розмову записала
Людмила БАРАНЕВИЧ.

УРСР
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ РАДИ
НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

УССР
ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
ДНЕПРОПЕТРОВСКОГО
ОБЛАСТНОГО СОВЕТА
НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

РАСПОРЯЖЕНИЕ

15.05.90 г. № 186-р

г. Днепропетровск

О выделении легкового автомобиля

В соответствии с постановлением Верховного Совета СССР от 4 августа 1989 года "О решительном усилении борьбы с преступностью" выделить из фондов облисполкома 1989 года автомобиль "Волга" - ГАЗ-24-10 для приобретения в личную собственность т.Билику А.А., начальнику управления внутренних дел облисполкома.

479-17.05.90

Председатель исполкома С.СТЕЖКО

Всьо чотко!

НАЧУВАЙТЕСЬ, ЗЛОДІЇ!

Мабуть, всі наші біди від того, що ми надто прямолінійно ставимось до формулювань. От узяти, наприклад, розпорядження голови Дніпропетровського облвиконкому С. Стежка. Воно сформульовано так: «Відповідно до постанови Верховної Ради СРСР від 4 серпня 1989 року «Про рішуче посилення боротьби із злочинністю» виділити з фондів облвиконкому автомобіль «Волга» — ГАЗ-24-10 для придбання в особисту власність т. Білику А. О., начальникові управління внутрішніх справ облвиконкому».

Отже, якщо прямолінійно дивитися на речі, так би мовити, в лоб, то в цьому документі можна вбачити певну невідповідність. Мовляв, яке відношення має особиста «Волга» начальника управління внутрішніх справ до боротьби із злочинністю і не просто боротьби, а посилення боротьби, і не простого посилення, а рішучого. На перший погляд, наче відношення і не має. А з іншого боку...

Уявіть, іде він у неслужбовий час в особистих справах, а назустріч сунуть зухвалі злочинці-рекетири, та ще й ті самі, яких давно розшукує міліція. От і буде волосся на собі він рвати, що службову машину відпустив. Не на трамваї ж за ними гнатися! А так газу додав — і начувайся, злочинний елемент!

Є тут і ще один аспект. Коли у власному гаражі чи навіть на подвір'ї вилискує свіжою фарбою новенький лімузин, співати хочеться. А гарний настрій начальника — запорука гарного настрою підлеглих. А отже, боротьба із злочинним світом вестиметься «з вогником» — наступально й енергійно.

А з цією метою що там машину — не гріх було б і ділянку для дачі цій шановній людині позачергово виділити. Саме для «посилення». Бо, як відомо, поратися на городі корисно, не кажучи про те, що й їжа вітамінами збагатиться. А вітаміни теж сприяють боротьбі.

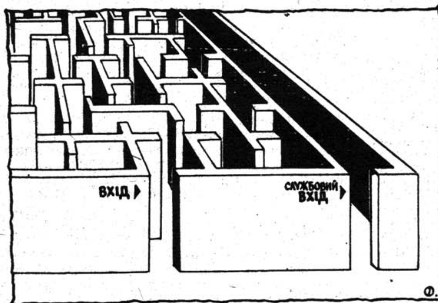
А гадаєте, розпорядження про позачерговий продаж начальникові, скажімо, пральної машини не вдарило б по різній там криміногенній нечисті? Ще й як! Бо ганятися за злочинцями в невипраному одязі просто несолідно. Тим більш, коли це робити рішуче. Як саме і вимагається в постанові. Не кажучи про те, що ті, хто допомагає начальникові прати білизну без пральної машини, нервуватимуть і псуватимуть йому настрій. А це, в свою чергу, може відбитися на рішучому посиленні.

Та що там казати, навіть імпортний телевізор разом з імпортною відеосистемою можна сміливо позачергово виділити начальникові, що теж буде у відповідності з постановою. Бо у зарубіжних відеофільмах та вітчизняних телепередачах нерідко йдеться саме про боротьбу із злочинністю, притому не яку-небудь, а рішучу. Тут і досвід може стати у пригоді.

А якщо говорити серйозніше, то ми взагалі нічого поганого не бачимо в тому, що начальник управління внутрішніх справ хоче мати власну «Волгу». Хай має на здоров'я, тільки причому тут постанова Верховної Ради, і тим більше посилення боротьби із злочинністю?

Прокіп ТИШУН.

Мал. Василя ФЛЬОРКА.

Сучасні казки

ПОЛІТИЧНИЙ ПОВОДИР

Один американський орнітолог нинішнього часу, а саме Рой Бернук, оскільки ім'я його цілком заслуговує на увіковічення разом з цією казкою, довів, що папуга може упоратися з обов'язками поводиря набагато краще, ніж деякі політичні діячі.

Декому, звичайно, здається дивним така паралель між папугою-поводирем та політичним керівником. Але коли вивчиш суть їх поведінки, починаєш розуміти, що обоє займаються повторенням одного й того ж, навіть без будь-якого поняття про те, що повторюють.

Як встановив Рой Бернук, папуга, будучи поводирем і переводячи сліпця з одного боку вулиці на інший, ніколи не поведе його до монастиря і, таким чином, не підведе під монастир.

І ось тепер цим відкриттям, специфічно американським, можуть скористатись усі, хто насправді сліпий, або таким себе вважає. А також, зрозуміло, ті, хто хоче дістатись певного місця з допомогою сліпого (можна й сидячи у нього на шиї). І ще. Якщо провідник-політик на усьому шляху обходиться сліпому суспільству в таку суму, за яку тих, кого ведуть, треба не вести, а на руках нести, то папуга, як свідчать газетні повідомлення (з яких стало відомо і про Роя Бернука та його успіхи з папугами), коштуватиме кілька сот доларів.

Нарешті, слід врахувати довголітній строк життя папуги. Одного разу витратившись на нього, більше не доведеться цього робити. В тому числі дітям та й онукам, котрим може заманутися замінити Папугу-знавця на Політповодиря, або Політовода. Останній ще гірше, бо, на відміну від поводиря, не веде, а тільки водить. В тому числі й за ніс.

Анатолій ШЕВЧЕНКО.

Першоквітневе відлуння

ЯК ПОВЕРТАЛИ «ЗАЛІЗНУ ЖІНКУ»

Не скажемо, що стався вселенський ажіотаж і черги за довжиною впору було заносити до книги Гіннесса. Але переполох таки мав місце. У Херсоні один чоловік вперто вимагав у касира-оператора ощадбанку на всіх червінцях поставити «тризуб», розмахуючи як речовим доказом «Голосом України» за 30 березня і зразком «українського червінця», видрукованим на 14-й сторінці. У Києві багаті негоціанти з півдня вперто намагались переконати такого ж касира, що вони і є справжні українці (лише прописані на Бесарабському ринку) і, зрозуміло, без українських грошей їм аж ніяк неможливо. Ледь не забули свою торбу, прийшовши у відчай після відмови.

Не скажемо, що вся столиця збіглася подивитись, як повертатимуть славнозвісну «залізну жінку» на 180°, але ж таки чималий гурт цікавих зібрався. Прочекавши з годину, дзвонили до редакції, запитували, коли нарешті з'явиться психотерапевт і зірка «телекінезу» Марія Ванденко і, акумулювавши енергію власного біополя, як і було обіцяно, поверне багатотонну скульптуру обличчям до правобережного Києва. Потому ще, кажуть, перш ніж розійтись, постояли до сутінків, погомоніли. Дякувати перебудові, погомоніти нині є про що.

І до загону по відлову таємничої риби-хижака, яка виринає у багатоповерхових будинках, були бажаючі записатись. І як відгодовувати корову пепсіколою, аби виросла вона така, як у Ігоря Олександровича Шпака з хутора Сен-Бернари (під 3 тонни, 130 літрів молока щодня), цікавились. Все це було.

На календарі стояло — 1 квітня. Минуло два тижні після референдуму, залишилось півдоби до підвищення цін. І коли телефони нарешті замовкли і божевільний дім знову почав набувати знайомих обрисів редакційного кабінету, подумалось: фантастика! Легковірнішого народу, аніж наш, напевне, не знайти у всьому Всесвіті. Скільки ж то треба було нам щодня відкривати екстрасенсів, гіпнотизерів, цілителів, аби ми почали вірити в будь-яку нісенітницю, аби нам спало на думку, що й справді можливо обернути навколо осі скульптуру, під якою земля вгинається. Як нас треба засмикати отими указами та постановами, аби ми повірили, що ось так, за півгодини, на якомусь міфічному екстреному засіданні Ради Міністрів можна ввести українські гроші? Жах і вдуматись: що це за гроші, на яких досить намалювати тризуб і які від того вже стають українськими? Але ніхто не вдумувався. Попри навіть прозорий натяк у вигляді слів «Курінь — першоквітневий».

Жорстоко? Негарно жартувати таким з людьми? Можливо. Але іноді не зайве навіть вдатися і до жорстоких жартів, аби ми подивилися на себе збоку, усвідомили ступінь власної приниженості і ступінь цинічності тих, хто над нами. Хіба менш жорстоко розігрувати нас отими історіями про «економічний саботаж», «деструктивні сили», про АНТ і Тарасова, про наміри західних банкірів підірвати наш ринок і багато іншого? Хіба не менш наївно з нашого боку вірити всьому тому? А скільки ж то з нас вірить?

Отож, аби ми могли більш тверезо оцінювати жарти і розіграші, які підкидає нам життя і рідний уряд, на розширеній худраді «Куреня» вирішено продовжувати підкидати читачам усякого роду сенсацій, щоб можна було потренуватися на них відрізняти правду від вимислу. Для цього завести нову рубрику — **«У вас вся спина біла»**.

Отож, як казав один кіногерой: «Тренуйтесь на кішечках».

ХУДРАДА.

У вас вся спина біла

ПАВЛОВ СКУПОВУЄТЬСЯ В КИЄВІ...

«Жити в ім'я людей, жити так, щоб не було нестерпно боляче за жоден день у прем'єрському кріслі». Цих слів прем'єр-міністр країни товариш Павлов ніде не казав. Але вся його діяльність засвідчує, що саме ними керується глава уряду у своїй нелегкій праці. Нещодавно стало відомо, що не хто інший, а саме Павлов запропонував на засіданні Кабінету міністрів: щоб мати моральне право вважати себе близькими до народу, члени уряду повинні бути з цим самим народом у нелегкі для нього дні, які настали після 2 квітня. Пристаавши на пропозицію прем'єра, члени Кабінету вирішили відтепер регулярно виїжджати у різні міста країни і своїм прикладом показати, що підвищення цін не таке страшне, як його малюють «Комсомольська правда» та «Коммерсант». Товариш Павлов обрав для своїх поїздок Київ.

Отже, 6 квітня глава уряду країни спеціальним рейсом вилітає до столиці України, щоб наступного дня ще до відкриття магазину зайняти чергу в Центральному гастрономі Києва, що біля станції метро «Більшовик», і наповнити продовольчу корзинку своєї сім'ї.

Щоправда, при цьому виникла проблема з купонами, оскільки Павлов, як відомо, не живе на Україні. Спеціальним рішенням Ради Міністрів республіки вирішено, як виняток, видати купони прем'єру. Двічі на місяць — 7 та 22 числа він робитиме тепер покупки в Центральному гастрономі Києва. «Це дасть мені можливість, — сказав глава уряду країни нашому кореспондентові, — краще знати життя простих киян, бути в курсі того, що думають вони про уряд».

Сподіваємось, і кияни підуть назустріч прем'єрові: виказуючи все, що думають про уряд, вони вибиратимуть вирази.

Олександр ХАРЧЕНКО,
Ася КОМСЬКА.

Наш офіціоз

ТИМЧАСОВО БЛАГОРОДНИЙ МЕТАЛ

З метою оперативного й дійового оздоровлення економіки, стан якої останнім часом дещо погіршився, а також на знак виявлення постійної і всеохоплюючої турботи щодо поліпшення добробуту трудящих

ПОСТАНОВЛЯЄТЬСЯ:

1. Оголосити на всій території країни хімічний елемент мідь тимчасово благородним металом.

2. У зв'язку з пунктом № 1 даного Указу тимчасово благородному металу міді надати всі права валютного металу і дозволити трудящим нагромаджувати його як тимчасовий скарб.

3. Хімікам та іншим науковим спеціалістам у триденний строк провести необхідні наукові дослідження та теоретичні розробки, результати яких переконливо б довели, що хімічний елемент мідь за бажанням трудящих може успішно замінити традиційний благородний метал золото.

4. Зобов'язати відповідно до цього Указу внести необхідні зміни до періодичної системи елементів Д. Менделєєва.

5. Органам МВС, КДБ та виділеним їм на допомогу армійським підрозділам проконтролювати, щоб трудові колективи згуртовано, дружно і всі, як один, сприйняли тимчасово благородний метал мідь як еквівалент традиційного підвищення матеріального рівня власного життя.

З тим, хто протидіятиме втіленню даного Указу в життя, провести відповідну роз'яснювальну роботу.

6. З метою різкого посилення рішучої боротьби з тіньовою економікою, підпільним ділкам вищеназваної економіки суворо забороняється нагромаджувати тимчасово благородний метал мідь як засіб збагачення й наживи.

7. Виявляємо упевненість, що трудящі нашої країни у відповідь на чергову турботу щодо поліпшення їхнього добробуту з ентузіазмом, всі, як один, дружно і натхненно трудитимуться на своїх місцях, знаючи, що їхній благородний труд буде гідно оплачений тимчасово благородним металом, що значно поліпшить і нашу економіку взагалі, і матеріальний рівень трудящих зокрема.

8. Телебаченню і радіомовленню (Державній телерадіокомпанії) під пильним контролем відповідальних працівників надалі організовувати лише передачі про знатних передовиків відсталих підприємств, з яких би було видно, як позитивно впливає тимчасово благородний метал мідь на поліпшення добробуту трудящих нашої країни, і як трудящі всього світу тільки й мріють, щоб і в їхніх країнах уряди теж оголосили хімічний елемент мідь тимчасово благородним металом.

Копію з Указу власноручно зробив
Валентин ЧЕМЕРИС.
Дніпропетровськ.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Із циклу «Не поступлюся принципами»

БІДКАННЯ СВИНАРКИ ВАРКИ

Наша ферма невеличка,
Зветься — «КОМУНІЗМ»...
Так назвали, як звершився
Двадцять другий з'їзд.
Привезли з району букви,
І кривий Мусій
На самісінькім вершечку
Прив'язав усі.
Полетіли роки й роки...
Мотузки згнили.
І дві букви відвалились,
Наче й не були...
Їх надибавши, кнуряка
Зразу і пожер —
І тепер на нашій фермі
Тільки — «КОМУНИЗ»...

Анатолій САЗАНСЬКИЙ.

Відкритий архів

ЛИСТУВАННЯ: Ф. КАСТРО, М. ХРУЩОВ

«Карібську кризу» можна без сумніву назвати найдраматичнішим періодом новітньої історії. Саме у жовтні 1962 року над людством нависла реальна загроза термоядерного знищення. І тільки завдяки політичній розсудливості тогочасних керівників Радянського Союзу і Сполучених Штатів всесвітньої катастрофи не сталося.

«Голос України» закінчує публікувати із скороченнями п'ять листів, якими обмінялися в кульмінаційний момент кризи радянський керівник Микита Хрущов і лідер кубинської революції Фідель Кастро. Передрук — з газети «Гранма».

Лист п'ятий
Гавана
31 жовтня 1962 року
Микиті Хрущову
Голові Ради Міністрів Радянського Союзу

Дорогий товаришу Хрущов!

Отримав вашого листа від 30 жовтня. Ви гадаєте, що так — з нами були проведені консультації перед тим, як прийняти рішення про виведення стратегічних ракет. Ви базуєтесь на тривожних повідомленнях, що, згідно з вашими словами, надходили з Куби, і наприкінці — на моїй телеграмі від 27 жовтня. Я не знаю, які повідомлення ви одержали; я ж відповідаю тільки за послання, яке надіслав уночі 26 жовтня і яке ви отримали 27-го.

Коли, на нашу думку, напад імперіалістів став неминучим, я зважив за доречне повідомити вас про це і застерегти як уряд, так і радянське командування про можливий напад, відвернути який ми не були спроможні, а могли тільки захищатися.

Я припускав, коли писав вам, що слова, які містяться у моєму листі, можуть бути вами погано інтерпретовані. Так воно і сталося, можливо, через те, що ви не прочитали їх уважно, можливо, через переклад, а можливо, тому, що я хотів сказати занадто багато у небагатьох рядках. Одначе я не вагався зробити це. Невже ви вважаєте, товаришу Хрущов, що ми егоїстично думали про себе, про наш великодушний народ, готовий принести себе у жертву, і свідомо, повністю розуміючи небезпеку, на яку він наражався?

Ні, товаришу Хрущов, небагато було випадків у історії, коли народ був готовий битися і вмерти з таким всеосяжним почуттям свого обов'язку.

Ми знали, не думайте, що ми цього не враховували, що були б знищені, як натякається у вашому листі, в разі виникнення термоядерної війни. Однак з цієї причини ми не просили вас забрати ракети, з цієї причини ми не просили вас йти на поступки. Може, ви думаєте, що ми бажали цієї війни? Але як уникнути її, коли вторгнення от-от мало здійснитися? Мова якраз ішла про те, що воно було можливим, що імперіалізм блокував усяке рішення, і його вимоги, з нашої точки зору, не могли бути прийняті ні СРСР, ні Кубою.

І якщо вторгнення здійснилося б, що робити з божевільними, які розв'язали війну? Ви самі стверджували, що в сучасних умовах війна неминуче і швидко переросте у світову термоядерну війну.

Granma

Я гадаю, що у випадку вчинення агресії не слід надавати агресорам привілей ще й вирішувати, коли саме застосувати ядерну зброю. Руйнівна сила цієї зброї, а також швидкість засобів доставки є такими великими, що агресор може розраховувати на значну початкову перевагу.

Я не спонукував вас, товаришу Хрущов, до того, аби СРСР став агресором, адже це було б аморально і негідно з мого боку. Йшлося про те, що в момент, коли імперіалізм напав би на Кубу і на розташовані на Кубі збройні сили СРСР, покликані допомогти нашій обороні у випадку нападу ззовні, і тим самим імперіалісти перетворилися б на агресорів щодо Куби та СРСР, їм був би завданий нищівний удар у відповідь.

Кожен має власні думки, і я дотримуюсь моєї щодо небезпечності агресивних кіл Пентагону та їхнього прагнення завдати превентивного удару. Я не закликав вас, товаришу Хрущов, до того, щоб під час кризи СРСР здійснив напад, як це, здається, випливає з того, що ви говорите у своєму листі, а до того, аби після імперіалістичної атаки Радянський Союз діяв би без вагань і жодного разу не припустився б помилки, допустивши таку ситуацію, в якій вороги першими завдали б по ньому ядерного удару. І в цьому розумінні, товаришу Хрущов, я дотримуюсь власної точки зору, бо вважаю, що це була реальна і вірна оцінка певної ситуації. Ви можете переконати мене в тому, що я помиляюсь, але не можете сказати, що я помиляюсь, не переконавши мене.

Я знаю — ця тема є настільки делікатною, що тільки у таких обставинах і у посланні дуже особистого характеру могла йти мова про неї.

Ви запитаєте себе, яке право я мав на те, щоб зробити це. Я торкнувся згаданої теми, незважаючи на всю її делікатність, за велінням моєї совісті, вважаючи це обов'язком революціонера, який відчуває безкорисливе почуття захоплення і любові до СРСР, розуміє значення цієї країни для майбутнього всього людства і занепокоєний тим, щоб вона ніколи знову не стала жертвою віроломства і підступності агресорів, як це трапилось у 1941 році...

З братерським привітом,
Фідель Кастро.

І ЯКЩО ВТОРГНЕННЯ ЗДІЙСНИЛОСЯ Б, ЩО РОБИТИ З БОЖЕВІЛЬНИМИ, ЯКІ РОЗВ'ЯЗАЛИ ВІЙНУ? ВИ САМІ СТВЕРДЖУВАЛИ, ЩО В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВІЙНА НЕМИНУЧЕ І ШВИДКО ПЕРЕРОСТЕ У СВІТОВУ ТЕРМОЯДЕРНУ ВІЙНУ.

Закінчення. Початок дивіться у 64-у та 65-у номерах «Голосу України».

ПОНЕДІЛОК

8 квітня

ПРОГРАМА УТ

16.00 Новини.
16.15 Для дітей. Канал «Д».
17.15 Музичний фільм «Тихо! Йде запис».
17.30 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
18.00 Телефільм «Кярізники».
18.15 «Народні таланти». «Бучачани».
19.00 Актуальна камера.
19.30 «Хто ми...». Громадсько-політичний відеотижневик. Частина перша.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Реклама.
21.05 Концерт джаз-дуету.
21.25 «Хто ми...». Частина друга.
22.25 Вечірній вісник.
22.55 Все про кіно.
0.10 «Нічний телезал». Художній фільм «Акванавти».

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 «Контакт». Економічний огляд.
9.20 Футбольний огляд.
9.50 Мультфільм.
10.10 «Як виправити тата». Художній фільм.
12.00 ТСН.
12.15 «Був, є, буду». Документальний фільм.
15.00 ТСН.
15.15 «Життя спочатку». Художній телефільм.
16.30 «Світ захоплених». Квіти в домі.
16.45 «Юрти у степу».
17.10 «Освіта: IBM в СРСР».
17.25 Хвилини поезії.
17.30 Дитяча година. З уроком німецької мови.
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.45 «Йдемо до ринку». «Хто подасть?».
19.15 «Контакт». Економічний огляд.
19.30 Мультфільм.
19.50 «Запам'ятай пісню». Для дорослих і дітей.
20.05 Прем'єра художнього телефільму «Одинаки». 1 серія.
21.00 Час.
21.45 Прем'єра фільму-вистави Рязанського обласного театру драми «Сотворение». («Андрій Рубльов»).
23.45 ТСН.
0.05 Нічне ТБ. Концерт ансамблю солістів Московської філармонії.
0.45 «Пляжний розбійник». Художній телефільм.
1.50 Портрет. Роберт Аміраханян.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Якось». Науково-популярний фільм.
8.35, 9.35 Література. 9 кл. М. В. Гоголь. «Мертві душі».
9.05 Італійська мова.
10.05 Російська мова.
10.35, 11.40 Біологія. 7 кл. Гідра, медуза та інші.
11.05 Світ грошей Адама Сміта.
12.10 Мультфільм.
12.15 «Дебют лауреата». Концерт лауреата міжнародних конкурсів Сергія Тарасова (фортепіано).
13.10 «Планета». Міжнародна програма.
14.15 «Герой нашого часу». Документальний телефільм.
14.50 Концерт учасників IV Всеросійського конкурсу виконавців на народних інструментах.
17.00 Мультфільм.
17.20 Народні мелодії.
17.30 «Злий дух над Іенгрою».
17.55 Колаж.
18.00 Музичний телеабонемент. Клас професора Янкелевича. Передача 1.
19.15 Кінний спорт. Ліверпульський стипль-чез.
20.00 Вечірня казка.
20.15 «Це ви можете». «Техніка для інвалідів».
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 «Троянський кінь». Художній телефільм. 1 серія.
22.50 Танці, танці, танці. Чемпіонат світу з латиноамериканських танців у Гамбурзі.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Фільм-балет «Полум'яна Айседора».
18.05 Художній фільм «Благородний розбійник Володимир Дубровський».
19.45 Ліричні мелодії.
20.00 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
20.30 Камерний концерт.
20.45—0.00 — IV (освітня) програма ЦТ.

ВІВТОРОК

9 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка».
9.00 «Грають троїсті музики».
9.15 Все про кіно.
10.30 «Доброго вам здоров'я». СНІД — чума XX століття.
11.00 «Життя в картинах». Народний художник СРСР С. Шишко.
11.40 Шкільний екран. 9 кл. Фізика. Механічні коливання.
12.10 Художній фільм «Едгар і Крістіна».
16.00 Новини.
16.10 Для дітей. «Веселка».
16.40 Говоримо українською.
17.00 Фільм-концерт «Кобзар Остап Стахів».
17.20 «Розповіді про неспокій». П. Тичина.
18.15 Маленький концерт.
18.30 Актуальна камера.
19.00 Чемпіонат СРСР з футболу. «Динамо» (Київ) — «Металіст». У перерві — реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Чемпіонат СРСР з футболу. «Металург» — «Шахтар». 2 тайм. (Запоріжжя).
21.45 Художній фільм «Передай далі...».
23.10 Вечірній вісник.
23.40 «Нічний телезал». Музичний фільм «Життя» у танці».

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 Актуальний репортаж.
9.20 Мультфільм.
9.30 «Хранитель». Документальний телефільм.
9.50 «Прости нас, мачухо Росіє». Художній фільм. 1 серія.
11.00 Дитяча година. З уроком німецької мови.
12.00 ТСН.
12.15 Спогад про пісню.
15.00 ТСН.
15.15 «Покликання». Художній телефільм.
16.30 Музична скарбниця. Ф. Мендельсон. Італійська симфонія.
17.00 «Разом з чемпіонами».
17.30 «Рок-урок». Програма для підлітків.
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.45 Політичні діалоги.
19.30 Мультфільм.
19.35 Прем'єра документального фільму «Наша планета Земля».
20.05 Прем'єра художнього телефільму «Одинаки». 2 серія.
21.00 Час.
21.45 ВІД представляє: «Поле чудес».
22.30 «Пряма розмова». На питання телеглядачів відповідають керівники Всесоюзної телерадіомовної компанії.
23.30 Мистецтво молодих. Скрипаль Ю. Рахлін (Австрія).
0.10 ТСН.
0.30 Нічне ТБ. «Миргород та його мешканці». Художній телефільм. 1 серія.
1.40 Ширше коло.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Ранкова гімнастика.
8.15 «Довгий шлях на Марс». Науково-популярний фільм.
8.35, 9.35 Географія. 8 кл. Моря СРСР.
9.05 Французька мова. 1 рік навчання.
10.05 Французька мова. 2 рік навчання.
10.35, 11.40 Природознавство. 2 кл. Весняні гості.
10.55 Діалог з комп'ютером.
12.00 Мультфільм.
12.15 «Троянський кінь». Художній телефільм. 1 серія.
13.20 Телестудії міст РРФСР. (Уфа).
13.45 Ритмічна гімнастика.
14.15 Музичний телеабонемент.
17.00 «Ранкова зоря». (Повтор від 9 березня).
18.00 «Гра чи війна бюджетів».
18.25 Футбол. Чемпіонат СРСР. ЦСКА — «Чорноморець». У перерві Парламентський вісник Росії.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Колаж.
20.40 «Вертикаль». Прем'єра документального фільму «Віра».
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 «Троянський кінь». Художній телефільм. 2 серія.
22.40 Кінофестиваль «Приз глядацьких симпатій». Прем'єра документального фільму «Оленька з Брюсселя».

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Науково - популярний фільм «Слідами снігової людини».
18.40 Музичний фільм «Ніч у маю».
19.40 Науково - популярний фільм «Акварелі Волошина».
20.00—23.40 — IV (освітня) програма ЦТ.

СЕРЕДА

10 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка».
9.00 «Білі крила». Концерт.
10.05 Науково - популярний фільм «Лабіринт».
10.25 Музичний фільм «Минуло сто років».
10.55 «Спадщина». «Луцькі етюди».
11.40 Шкільний екран. 9 кл. Російська література. Поема М. В. Гоголя «Мертві душі» в художніх ілюстраціях.
12.10 Телефільм «Цирк для моїх онуків».
16.00 Новини.
16.15 «Сонячне коло».
16.45 На допомогу школі. О. Кобилянська. «Земля».
17.15 Музичний фільм «У неділю вранці музиченька грала».
17.30 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
18.00 Науково - популярний фільм «Ця набридлива оса».
18.30 Музичний фільм «Повернення в легенду».
19.00 Актуальна камера.
19.30 Депутатський канал.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 В. Тома. «Медовий місяць комісара поліції». Вистава Закарпатського музично-драматичного театру.
22.50 Вечірній вісник.
23.20 «Нічний телезал». Художній фільм «Дівчата з Новолипок».

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 «Діловий кур'єр».
9.20 Концерт музичного фольклору Молдови.
9.55 «Прости нас, мачухо Росіє». Художній фільм. 2 серія.
11.00 «Рок-урок». Програма для підлітків.
12.00 ТСН.
12.15 «І нині, і в день вічний». Документальний телефільм.
15.00 ТСН.
15.15 «Коні під місяцем». Художній телефільм.
16.20 «Сладки мне родные звуки». Пісні на вірші російських поетів у виконанні ансамблю «Карагод».
16.55 Урочисте засідання, присвячене 30-річчю польоту Ю. О. Гагаріна у космос. Трансляція з Колонного залу Будинку спілок.
18.00 Концерт.
18.15 «Тут жив і працював Ленін». Документальний фільм.
18.25 «Культура і ринок».
18.55 Футбол. Кубок європейських чемпіонів. Півфінал. «Спартак» (Москва) — «Марсель» (Франція).
21.00 Час.
21.45 Прем'єра художнього телефільму «Одинаки». 3 серія.
22.35 Концерт, присвячений 30-річчю польоту Ю. О. Гагаріна у космос. Трансляція з Колонного залу Будинку спілок. У перерві — ТСН.
0.55 Нічне ТБ. «Миргород та його мешканці». Художній телефільм. 2 серія.
2.00 «Стихов любимейшие строки». С. Єсенін у виконанні Т. Дороніної.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Зоряна година». Науково-популярний фільм.
8.35, 9.35 Природознавство. 3 кл. Лісова вистава.
9.05 Німецька мова. 1 рік навчання.
10.05 Німецька мова. 2 рік навчання.
10.35, 11.35 Загальна біологія. 10 кл. Екологічні системи.
11.05 «Бурда моден» пропонує...
12.05 «Східний Сибір». Кіножурнал.
12.15 «Троянський кінь». Художній телефільм. 2 серія.
13.10 «Іспанська година». Фільм-опера на музику М. Равеля.
14.00 Мультфільм.
14.15 «Куди пішов Іркуйєм...». Телефільм.
17.00 Документальний екран Росії.
18.30 «Кантрі клуб». Музична розважальна програма.
19.15 Колаж.
19.20 «Одинокий вогонь...». Митрополит Волоколамський і Юр'євський Пітирим читає А. Чехова.
19.40 Вечірня казка.
19.55 «Чужа дружина і чоловік під ліжком». Художній телефільм.
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 Я говорю вам про любов.
22.50 «Повернення». Документальний телефільм.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Художній фільм «Острів лебедів».
18.55 Документальний фільм «Відкрий себе».
19.35 Музичний фільм «Прелюдія».
20.00 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
20.30 Документальний телефільм «Той, хто дійшов істини».
21.00—23.23 — IV (освітня) програма ЦТ.

ЧЕТВЕР

11 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка».
9.00 Г. Квітка-Основ'яненко. «Сватання на Гончарівці». Вистава Київського молодіжного театру.
10.35 Шкільний екран. 9 кл. Українська література. П. О. Куліш. «Чорна рада».
11.05 «Кукурік і К». Розважальна передача для дітей.
12.05 Майстри гумору.
16.00 Новини.
16.15 Для дітей. «Веселка».
16.45 Республіканська фізико-математична школа. Запрошуємо до РФМШ.
17.15 Документальні телефільми.
18.00 Візит до лікаря. «І не тільки для дівчат».
18.15 Циркова програма.
19.00 Актуальна камера.
19.30 «Земле моя». Екологія Азовського моря.
20.05 Грає ансамбль духового оркестру ПрикВО.
20.40 Реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Українські мелодії.
21.35 Молодіжна студія «Гарт». У перерві — Новини.
23.50 «Нічний телезал». Художній фільм «Райська яблуня».

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 За зведеннями МВС.
9.20 Футбол. Кубок європейських чемпіонів. Півфінал. «Спартак» (Москва) — «Марсель» (Франція).
11.00 Дитяча година. З уроком англійської мови.
12.00 ТСН.
12.15 «Слово».
15.00 ТСН.
15.15 «Пісня про любов». Художній телефільм.
16.35 Світ захоплених. «Авто».
16.50 «Якщо вам після...».
17.35 «...До шістнадцяти і старші».
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.45 Прем'єра документального фільму «Побутові дозиметри».
18.55 Людина. Земля. Всесвіт.
19.55 «Ялта-91».
20.05 Прем'єра художнього телефільму «Одинаки». 4 серія.
21.00 Час.
21.45 За зведеннями МВС.
22.00 Заспіваймо, друзі.
0.00 ТСН.
0.20 Нічне ТБ. «На знак протесту». Художній телефільм.
1.40 «Тамбовська казначейша». Фільм-концерт.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Варіант». Науково-популярний фільм.
8.35, 9.35 Загальна біологія. 11 кл. Природа мутацій, або чому кішки різні.
9.05 Іспанська мова. 1 рік навчання.
10.05 Іспанська мова. 2 рік навчання.
10.35, 11.35 Біологія. 8 кл. Знайомтесь: примати.
11.05 Наш сад.
12.05 Прем'єра документального фільму «Поднимаю глаза свои к небу».
12.45 Свято хорової музики у Саратові.
13.15 Ритмічна гімнастика.
13.45 Документальний екран Росії.
17.00 Телестудії міст РРФСР. (Оренбург).
17.45 Ритмічна гімнастика.
18.15 Кіностудії дитячих та юнацьких фільмів ім. М. Горького — 75 років.
19.45 Парламентський вісник Росії.
20.00 Вечірня казка.
20.15 «Авангард у музиці».
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 «Очеретинка на вітрі». Художній телефільм. 1 і 2 серії.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Художній телефільм «Лише один поворот».
18.40 Документальний фільм «Тарас».
19.40 Музичний фільм «Концерт при свічках».
20.00—23.45 — IV (освітня) програма ЦТ.

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Головний редактор — 446-92-11

Заступники головного редактора — 446-70-42, 446-91-16, 446-91-37, 446-91-96.

Відповідальний секретар — 446-72-63.

Завідуючий корсітною — 446-60-22.

Відділи: міжнародний — 446-91-20, листів — 441-88-28, економіки — 441-88-07, аграрний — 441-86-18, парламентський — 441-84-52, 441-85-64, охорони здоров'я — 441-88-06, соціальних питань — 441-88-55, екології — 441-88-58, культури — 441-86-44, спорту — 441-88-08, інформаційний — 446-61-13, історії України — 441-88-62, військових питань — 441-88-52, реклами — 441-89-44.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора — Леонід Самойленко.

Чергові редактори — Віктор Браницький, Світлана Писаренко.

Автори макета — Анатолій Мирончев, Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Клюєв.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Антоніна Сильверстова, Людмила Нєсєна, Любов Станчич, Людмила Терещук.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Анатолій Артеменко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти: Віктор Процун, Раїса Гринюк.

* * *

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03150671.